

Olvasás tanmenet 3. osztály

Hétszínvirág olvasókönyv 3.

AP-030123/1

Hétszínvirág munkafüzet 3. (AP-030124)

2018/19-es tanév

Kecskemét, 2018. szept. 1.

Készítette: Somodi Sándorné

Bevezetés

A következő tanmenet javaslatként szolgál, amelyen tanító kollégáink a tanulók, a helyi óraszámok és egyéb körülmények ismeretében rugalmasan változtathatnak az év eleji tervezés során. Az egy-egy tanórára felsorolt feladatokból el lehet hagyni, fel lehet használni differenciálásra, illetve ki lehet egészíteni igény szerint az osztály fejlettségi szintjének megfelelően.

A tanév során **heti 3 órával** terveztünk. A harmadik évfolyamban már fő célként jelenik meg az értő olvasás elsajátítása, a szövegelemzésben való jártasság elmélyítése, az irodalmi művek befogadása, az érzelmi tartalmak átélése. Az olvasástechnika fejlesztése minél több fajta szövegtípus megismerésével valósul meg.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy komplex jellegéből következik, hogy a tanórákon folyamatosan szükség van a fejlesztésre szinte minden területen. A megfelelő szövegértés elérése érdekében minél hatékonyabb olvasástechnikai fejlesztést kell biztosítani a gyerekeknek. Az olvasási stratégiák megismertetése és alkalmazása jó alapot teremt a tanulónak az értő szövegfeldolgozáshoz. A fejlesztési területek esetében természetesen a helyi sajátosságoknak megfelelően ki lehet egészíteni a táblázatot.

A tanmenet **Ismeretanyag** elnevezésű oszlopában – a tantárgy jellegénél fogva – nem csak ismereteket soroltunk fel. Mivel különböző műfajú szövegeket dolgozunk fel, ezekkel különböző feldolgozási algoritmusokat gyakoroltatunk, az érzelmekre hatunk, nevelési lehetőségeket aknázunk ki, illetve ismereteket (köznapiakat is) nyújtunk, de ezekkel nem a lexikális tudás gyarapítása a cél, hanem a hatékony önálló tanulás megalapozása, az olvasási stratégiák megismerése. Így ezek is ebbe az oszlopba kerültek.

A *Határtalan hazában* c. fejezetben található művészeti alkotások, reprodukciók, emléktáblák stb. szintén erősítik a szövegbefogadást, megértést, ha külön nem is jelöltük, mint kapcsolódási pontot. E fejezethez kapcsolódva hívjuk fel a figyelmet a helyi múzeum, levéltár, műalkotások, emlékhelyek látogatására.

A *Népszokások, jeles napok, magyar ünnepek* c. fejezetet értelemszerűen nem egyben, hanem az aktualitásnak megfelelően dolgozzuk fel. Csak azokat állítottuk be a tanmenetbe, amelyekhez munkafüzeti feldolgozás is készült. A felmérések, a könyvtárlátogatások időpontját is a helyi lehetőségekhez igazíthatják.

A *Varázslatos természet* olvasmányait is lehet időponthoz igazítani, akkor felbontva, részletenként kerül be a tanmenetbe ez a fejezet.

A tanév elején hívjuk fel a tanulók figyelmét a különböző forrásokból (könyvek, folyóiratok, internet stb.) történő folyamatos kutató- és gyűjtőmunkára.

Az olvasókönyvben több gyermekregény részlete található. Arra törekedtünk, hogy ezek a tanulók életkorának, érdeklődésének megfelelőjenek, s mindenki találjon köztük olyat, amit szívesen el is olvas.

A kollégák figyelmébe ajánljuk, a *Szövegértés fejlesztő gyakorlatok* c. kiadványt, melyet felhasználhatnak differenciáláshoz, házi feladat adásához. A *Kézikönyvben* óravázlatok és egyéb segédanyagok is találhatók, melyek az órára való felkészüléshez ötleteket adhatnak.

Megjegyzés:

A zöld szín azokat a kompetencia területeket jelöli, amelyet az adott órán fejleszteni szeretnék.

A szabadon felhasználható 10%-ot kék színnel jelöltem.

Témák	Új tananyag feldolgozása 83 óra	Képességfejlesztés, összefoglalás, gyakorlás, ellenőrzés 25 óra	Teljes óraszám 108 óra
Ha élet zengi be az iskolát	9	5	12+2
Hol volt, hol nem volt	16	5	19+2
A szeretet – az élet	9	4	12+1
Határtalan hazában	20	6	22+4
Varázslatos természet	17	4	19+2
Népszokások, jeles napok, magyar ünnepek	4	-	4
Gyöngy az idő...	8	1	9
Összesen	83	25	108

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
HA ÉLET ZENGI BE AZ ISKOLÁT				
1.	Ismerkedés az új olvasókönyvvel, munkafüzettel. Nemes N. Ágnes: Tanulni kell	A spontán beszéd megfigyelése. Nyári élmények, kötetlen beszélgetés. Az új olvasókönyv, munkafüzet szerkezete; tájékozódás a tartalomjegyzék alapján. Következtetés címből tartalomra. Ok. 6. o., Mf. 4. o.	A kreatív nyelvhasználat fejlesztése. A vizuális és verbális emlékezet, valamint a rendszerben gondolkodás fejlesztése.	Az olvasókönyv és a munkafüzet felépítése. A tartalomjegyzék szerepe a tájékozódásban. Mit jelent a mottó?
2.	Nagy Katalin: Mini mese	Közös élmény felidézése. Jóslás a szövegtartalomra; összevetése az olvasottakkal. Események sorrendje, vázlatmondatok megfogalmazása. Drámajáték: mimetizálás, majd kihangosítás. Ok. 7. o., Mf. 5. o.	Kifejező-, megfigyelőképesség, kreativitás fejlesztése. Lényegkiemelés gyakorlása. Érzelmek kifejezése verbálisan. Kapcsolódási pontok: testnevelés, drámajáték	A közösség szerepe.
3.	Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami	Vitakészség, érvelés gyakorlása. Kommunikációs helyzetnek megfelelő szókincs alkalmazása. Szereplők, helyszín, esemény megnevezése. Humoros elemek keresése a szövegben. A szöveghangulatnak megfelelő olvasás gyakorlása.	Olvasási készség fejlesztése. Olvasástechnika fejlesztése. Olvasási stratégiák megismerése és alkalmazása. Kapcsolódási pontok: drámajáték	A vendégvárás, - fogadás illetmánya.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		Aktualizálás, mimetikus játék. Ok. 8. o.		
4.	Astrid Lindgren: Harisnyás Pippi	Jóslás, következtetés kép és cím alapján. Kérdés-felelet játék. Külső, belső tulajdonságok gyűjtése, indoklásuk. Szituációs játék: segítségnyújtás. Az összefüggő beszéd gyakorlása. A szereplők tulajdonságainak felismerése. Ok. 10-11.o.	Empátia fejlesztése. Lényegkiemelés fejlesztése. Vélemény kulturált megfogalmazása.	Illemtudó viselkedés a felnőttekkel, a társakkal szemben. A másság elfogadása.
5.	Manfred Mai: Nem akartam!	Előfeltevések megfogalmazása; összevetésük az olvasottakkal. Következtetés a szöveg műfajára. Szakaszos szövegfeldolgozás. Szókincsbővítés; tömörítő tartalomelmondás. Önismereti játék. Ok. 12-13. o., Mf. 6. o.	Erkölcsei ítélőképesség fejlesztése. Analízis-szintézis alkalmazása. Logikus gondolkodás, összefüggések felismerése. Önértékelő képesség fejlesztése. Kapcsolódási pontok: erkölcsstan	Olvasási stratégiák a megértés szolgálatában. Felelősségvállalás tetteinkért. Mit jelent a lelkiismeret, a bűntudat?
6.	Gyakorlás	Kifejező versolvasás gyakorlása. Fürtábra kitöltése a tanulásról. Ötsoros írása, felhasználása tartalommondáshoz. Iskolai problémák megjelenítése szituációs játékkal. Mf. 7-8. o.	Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. Rendszerezés, összehasonlítás. Olvasási készség, szóbeli és írásbeli kommunikáció gyakorlása. Olvasástechnika fejlesztése.	Követendő magatartásformák kiemelése.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
			Olvasási stratégiák megismerése és alkalmazása.	
7-8.	Móra Ferenc: A kis bicebóca	Kétszintű szöveg feldolgozása Hiányos vázlat kiegészítése. Mimetikus játék. Szereplők viselkedésének vált. Véleménycsere szóforgóval. Szókincsbővítés, közmondás értelmezése. Érzelmek kifejezése olvasáskor. A másság elfogadása. Ok. 14-17. o., Mf. 8-9. o.	Érzelmi intelligencia fejlesztése. Olvasástechnika fejlesztése. Olvasási stratégiák megismerése és alkalmazása. Szókincs fejlesztése.	A megértést segítő technikák alkalmazása olvasáskor. A régi iskola megismerése. Tanulás régen. A régi és a mai iskola összevetése.
9.	Vár a könyvtár - látogatás az iskolai vagy a helyi könyvtár gyerekrészlegében	Kapcsolatteremtés a könyvtár dolgozóival. Programok a könyvtárban; helyes viselkedés. Ok. 19. o., 21. o.	Olvasóvá nevelés. Együttműködés társakkal; segítségkérés. Rendszerépítés, rendszerben való tájékozódás.	A könyvtár terei, a könyvek csoportosítása. A könyvkölcsönzés módja.
10.	Bosnyák Viktória: A sirály a király	Ismerkedés a könyv szerzőjével. A meseregény felépítése. A feldolgozás ütemezése, szempontjai. A szöveg kapcsolata a helyesírással. Ok. 18. o., Mf. 10-13.o.	A lényegkiemelés, az olvasás- technika, az emlékezet, a megfigyelőképesség, a helyesírási készség fejlesztése. Kapcsolódási pontok: magyar nyelv	A meseregény jellemzői. A j – ly-es szóképzlet bővítése.
11.	Philip Wilkinson: A golyóstoll	Meglévő ismeretek mozgósítása. Tapasztalatszerzés, rendszerezés. Ismeretek bővítésének különböző lehetőségei.	Emlékezetfejlesztés. Szókincs fejlesztése. Olvasástechnika fejlesztése.	Az önálló tanulás alapozása.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		Adatok táblázatba rendezése. Érvelés tapasztalat és olvasottak alapján. Kutatómunka interneten. Ok. 20. o., Mf. 14. o.	Olvasási stratégiák megismerése és alkalmazása. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése.	
12.	Összefoglalás	Az olvasottak csoportosítása műfaj szerint. Összehasonlítás, rendszerezés. Gyermekélet régen és ma. A téma és a szövegtartalom összefüggésének megfigyelése. Ok. 4-22.o., Mf. 15-16.o.	Olvasási- és beszédképesség fejlesztése.	Tanult műfajok és jellemzőik.
13.	NÉPSZOKÁSOK... Mihály napja (szept. 29.) Népi megfigyelések A népmese napja (szept. 30.)	Önálló ismeretszerzés szövegből. Szóbeli kommunikáció gyakorlása. Összefüggések felismerése. Saját tapasztalatok megosztása. Lényegkiemelés. Válogató olvasás. Ok. 138. o., Mf. 85. o. Ok. 38. o.	Az olvasástechnika fejlesztése. Megfigyelő- és gondolkodási képesség fejlesztése. Kapcsolódási pontok: ének-zene, vizuális kultúra, erkölcsstan	Népszokások, jeles napok jelentősége. Hagyományápolás. Nemzeti kultúra hagyományainak megismerése.
14.	Év eleji felmérés hangos olvasással	Az olvasás tempójának, folyamatosságának, pontosságának megfigyelése.	Olvasástechnika, szövegértés.	A megértést segítő technikák alkalmazása olvasáskor.
15.	Év eleji felmérés néma olvasással 1. sz. felmérőlap	Az új srác c. elbeszélés önálló feldolgozása. Az önálló szövegértés, -feldolgozás ellenőrzése.	Olvasástechnika, szövegértés.	A megértést segítő technikák alkalmazása olvasáskor.
HOL VOLT, HOL NEM VOLT				

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
16.	A róka meg a daru vendégsége (magyar népmese)	Összehasonlítás, véleményalkotás. Szereplők tulajdonságai, viselkedésük megítélése. Szituációs játékok bábozással. Gyűjtőmunka. Ok. 24. o., Mf. 17. o.	Gondolkodási képesség, erkölcsi ítélőképesség fejlesztése. Kapcsolódási pontok: drámajáték	A népköltészeti alkotások keletkezése, terjedése. A népmese jellemzői, fajtái.
17.	La Fontaine: A teknős és a nyúl	Szövegértelmezés, mondatbefejezés kötőszó után. Kreatív olvasás. A szereplők tulajdonságainak csoportosítása, indoklásuk. Véleményalkotás. Érzelmeket kifejező olvasás gyakorlása. Ok. 25. o., Mf. 18. o.	Elvonatkoztatás; nyelvi kreativitás fejlesztése. Kritikai érzék, ítélőképesség, empátia fejlesztése. Kapcsolódási pontok: drámajáték	Az állatmesék jellemzői.
18.	Gyakorlás	A meseszereplők tulajdonságainak bizonyítása a szöveg alapján. A szereplőkre illő szólások. Tanulságok kifejezése közmondással. Mf. 19. o.	Elvonatkoztatás, általánosítás. Érvelés valami mellett és ellen. Mások véleményének megértése, elfogadása. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák.	Népmese – műmese összehasonlítása.
19.	Kolozsvári G. Emil: Tilinkó és a bíró	Valós események a mesében. Szövegtagolás helyszínek alapján. Kérdésfeltevés gyakorlása. A szereplők viselkedésének véleményezése. Szókincsbővítés, összefüggő beszéd gyakorlása.	Megfigyelő képesség, beszédkészség, rugalmas gondolkodás fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák.	Az irodalmi művek tanulságainak hatása a mindennapi élethelyzetekre.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		Aktualizálás szituációs játékkal. Észszerű kockázatvállalás. Ok. 27. o., Mf. 20. o.		
20.	A tulipánná változott királyfi (magyar népmese) Tavaszi szél... (magyar népdal)	Szövegtagolás, rövid tartalom kulcsszavakkal. Példák gyűjtése a mesejellemzőkre. A mese mondanivalójának és a főszereplő tulajdonságainak összefüggése. Érzelmek kifejezése a népdalban. Analizálás-szintetizálás. Összefüggések keresése. Versjellemzők megfigyelése. Ok. 30-31. o., Mf. 21. o.	Megfigyelőképesség, az emlékezet fejlesztése. Érzelmi intelligencia fejlesztése. Kapcsolódási pontok: drámajáték, ének-zene	A tündérmese fogalma, jellemzői. Segítségkérés, - nyújtás módjai. Refrén.
21.	Az irigy testvér (magyar népmese alapján)	A szereplők jellemváltozásának megfigyelése. A mese kifejezés módja, szófordulatok. A mese eljátszása, díszletkészítés csoportokban. KP: rajz Ok. 32-33.o.	Megfigyelő képesség fejlesztése. Erkölcsei ítéletalkotás. Következtetés, általánosítás. Hangos olvasás, beszédkészség fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Kapcsolódási pontok: drámajáték	Csodás elemek, valószerűtlen események a tündérmesében.
22.	Gyakorlás	Az olvasott mesék összehasonlítása szempontok alapján. A beszélő szándékának, az érzelmek kifejezésének érzékeltetése olvasáskor.	Rendszerező képesség, kreatív nyelvhasználat fejlesztése. Hangos olvasási készség.	Próbatételek a mesékben.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		Értelemszerű szünettartás alkalmazása. Mesedramatizálás csoportokban.		
23.	Az öregember és a pokróc (magyar népmese)	Mit jelent a tolerancia, a tűrőképesség? Történetkeret összeállítása. Vélemények egyeztetése. Tömörítő tartalomelmondás. Aktualizálás szituációs játékkal. Ok. 34-35.o., Mf. 22. o.	Olvasási készség fejlesztése. Problémamegoldás. Kreativitás fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Kapcsolódási pontok: drámajáték	A tanító mese. Az idősek tisztelete.
24.	Az üres virágcserep (koreai népmese)	Mondatbefejezés kötőszó után. Vélemények ütköztetése. Tulajdonságok és azok bizonyítása. Tartalomelmondás más nevében. Aktualizálás dramatikus játékkal. Összefüggő beszéd gyakorlása. Következtetések levonása. Ok. 36. o., Mf. 23. o.	Vitakészség fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák.	Más népek meséinek megismerése.
25.	Képtelen történet (indiai népmese)	Tapintós játék – jóslás a tartalomra. Tartalmi ismeretek táblázatba foglалása. Véleménycsere a szöveg alapján. Tanulság levonása. Olvasási stratégia alkalmazása. Kreatív olvasás alkalmazása. Ok-okozati összefüggések felismerése. Ok. 37. o., Mf. 24. o.	Vitakészség fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák.	Hasonlóságok-különbségek a magyar és más népek meséi között.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
26-27.	Vásári kikiáltók Ludas Matyi (magyar népmese)	Beszélgetés, vershangulat. Differenciált szövegfeldolgozás. Hiányos vázlat kiegészítése. A főszereplők tulajdonságainak összegyűjtése. Tömörítő tartalomelmondás. Rím, ritmus felismerése. Analízis-szintézis. Kockázatvállalás, érdekérvényesítés. Ok. 39-43. o., Mf. 25-26. o.	Erkölcsei ítélőképesség, emlékezet, beszédkészség fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Kapcsolódási pontok: drámajáték, vizuális kultúra.	A nemzeti kultúra hagyományainak megismerése. A mű szerkezeti jellemzői. Tér-idő változásai.
28.	Találós kérdések, szólások, közmondások	Találós kérdések, szólások, közmondások jelentésének, stílusértékének megfigyelése. Rajzos- és betűrejtvények. Csoportonként szólások, közmondások gyűjtése versenyszerűen. Elvonatkoztatás. Szólások, közmondások alkalmazása hangzó és írásbeli szövegekben. Mf. 27. o.	Rendszerező képesség és beszédkészség fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák.	A népköltészet egyéb műfajai.
29.	Gyakorlás	Kötetlen mesemondás. A mesék szerepek szerinti eljátszása. Szituációs játékok.	Megfigyelések rendszerezése. Szóbeli kifejezőkészség fejlesztése. Kreatív nyelvhasználat. Olvasástechnika fejlesztése.	A mesefajták áttekintése.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
30.	A legszebb ajándék (cigány mese) Leksa Manush: Cigány bölcsődal	A mese tagolása a helyszín és az idő változása alapján, vázlatírás. Részenkénti szövegfeldolgozás. Véleményalkotás. Hangulatnak megfelelő versolvasás gyakorlása. A mese összehasonlítása korábban megismert mesékkel: azonosságok, különbségek. Rím, ritmus, refrén megfigyelése. Ok. 44-45. o.	Beszéd- és vitakészség fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Olvasástechnika fejlesztése.	Mesejellemzők: próbatételek, szófordulatok, meseszámok, jellegzetes mesekezdés, -befejezés.
31.	Petőcz András: Sárkánycsata Csukás István: Süsüt kitagadják (részlet)	Beszámoló gyűjtőmunkáról. Makett készítése csoportmunkában. Tulajdonságok gyűjtése. Nyelvi kifejezőmód megfigyelése, hasonlatok keresése. Bábozás. Ok. 46-47. o.	Olvasási- és beszéd-készség, valamint a szókincs fejlesztése. Kreatív szövegalkotás a képzelet segítségével. Olvasóvá nevelés. Kapcsolódási pontok: drámajáték, vizuális kultúra, technika	A meseregény jellemzői 2. A hasonlat.
32.	Berg Judit: Rumini Színházplakát	Előzetes ismeretek felidézése. Rejtvény, szereplők, helyszín. Tartalom elmondása cselekvések sorba rendezésével. Köznapi szöveg értelmezése. Olvasásra készítés. A színházplakát fontos adatai a közönség számára. Ok. 48-49. o., Mf. 28. o.	Emlékezet, képzelőerő, összefüggő beszéd fejlesztése. Kreativitás. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Olvasástechnika fejlesztése.	Köznapi szöveg értelmezése. Az információk kiemelése. A plakát.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
33.	Lázár Ervin: A soványító palacsinta	Jóslás Meggyőzés Nyelvi kifejezőmód megfigyelése, hasonlatok gyűjtése Dramatikus játék Ok. 50-52. o.	Kritikai készség, ok-okozati összefüggések felismerése. Kifejezőképesség, kreativitás fejlesztése. Kapcsolódási pontok: drámajáték	A hasonlat. A nyelvi humor, Lázár Ervin sajátos szóalkotásai. Önmagunk elfogadása. Az egészséges életmód.
34.	Mesekocka	A játék elkészítése. Csoportos játék. Képzelőerő mozgósítása. Alkalmazkodás a csoporton belül és a csoportok között. Mf. 31. o.	Beszédképesség fejlesztése. Kreativitás. Kapcsolódási pontok: vizuális kultúra, technika	Meseelemek, fordulatok.
35.	Vár a könyvtár	Mesegyűjtemények, gyermekregények. Könyvválasztás. Kedvenc mesekönyvek ajánlása, kölcsonnézés.	Megfigyelő- és tájékozódó képesség fejlesztése. Rendszerezés.	A katalóguscédula és adatai.
36.	Összefoglalás	A népköltészetéről tanultak rendszerzése. Mesék csoportosítása. Mondanivalóhoz közmondások kapcsolása. Meserészletek dramatizálása. Népdaléneklés. Játékos feladatok. Ok. 23-52. o., Mf. 29-30. o.	Hatékony kommunikáció. Rendszerező képesség fejlesztése. Elvonatkoztatás, kreatív nyelvhasználat. Kapcsolódási pontok: ének-zene.	A népköltészet, műköltészet összehasonlítása.
A SZERETET – AZ ÉLET				

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
37.	Petőfi Sándor: Füstbement terv Kiss Ottó: Anyukám szép	Versfeldolgozás, - tanulás. A versek tartalmi-formai elemzése. Költői kifejező eszközök. Rím, ritmus megfigyelése. Aktualizálás, szituációs játék. Érzelmek mozgósítása. A versek összehasonlítása szempontok alapján. Ok. 55. o., Mf. 32. o.	Kifejezőképesség, emocionális tartalmak megértése. Asszociációs képesség fejlesztése. Verbális emlékezet fejlesztése.	A versek nyelvezetének megfigyelése. Vers, verssor, versszak, ritmus, rím.
38.	Kenéz Ferenc: Batyu	Jóslás, előfeltevések megfogalmazása. A beszélő személyének megállapítása. Részekre bontás, vázlat, kérdésfeltevés. Közhiedelmek kapcsolása a szöveghez. Ok. 56. o., Mf. 33. o.	Logikai képesség fejlesztése: ok- okozati összefüggések felismerése, absztrakció. Szókincsbővítés. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Olvasástechnika fejlesztése.	Az otthon, a család fontossága.
39.	Szabó Lőrinc: A rádió	A vers hangulatának megfigyelése. A vers keltette érzelmek. A szereplő tulajdonságai, indoklásuk. Rímkeresés, szabályos lüktetés. Érzelmek mozgósítása. A költői szóhasználat megfigyelése. Az érzelmeket kifejező versolvasás gyakorlása. Ok. 56. o., Mf. 34. o.	Kifejezőképesség, emocionális tartalmak megértése. Asszociációs képesség fejlesztése. Verbális emlékezet fejlesztése.	A versek tartalmi-formai megközelítése.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
40.	Móra Ferenc: A csaló	Az érzelmek ábrázolásának megfigyelése. Cselekvések csoportosítása helyszínekhez. Aktualizálás. Írói kifejezések megfigyelése. A szöveg keltette érzelmek: együttérzés, empátia. Konfliktuskezelés megfigyelése. Az összefüggő beszéd gyakorlása. Ok. 58-59. o., Mf. 35. o.	Kifejezőkészség, emocionális tartalmak megértése. Asszociációs képesség fejlesztése. Önismeret. Kapcsolódási pontok: erkölcsstan	Események átélése más nézőpontjából.
41.	Gyakorlás	A szülői és testvéri szeretet megnyilvánulásai. Hasonlóságok, különbségek a szövegekben. Következtetések levonása.	Logikus gondolkodás fejlesztése. Összehasonlítás. Összefüggések felismerése, megfogalmazása. Érzelmi intelligencia fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Olvasástechnika fejlesztése.	
42.	Méhes György: Amíg a rögtönből rögtön lesz	Beszélgetés, személyes élmények felidézése. Jóslás a szövegtartalomra, következtetések. Történetterkép összeállítása. Tulajdonságok, rokon értelmű szavak. Aktualizálás, szituációs játék. Ok. 62-63. o., Mf. 36-37. o.	Problémamegoldó képesség, erkölcsi ítélőképesség, logikus gondolkodás fejlesztése. Lényegkiemelés. Szókincs bővítés. Kapcsolódási pontok: drámajáték	Gyermekélet régen és ma.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
43.	Fábián Imre: Kukucskáék	A címből következtetés a tartalomra. Mondatbefejezés; páros beszélgetés, kreatív olvasás. Tanulság kifejezése közmondással. Aktualizálás drámajátékkal. Ok. 64. o., Mf. 38. o.	Problémamegoldó képesség, erkölcsi ítélőképesség, logikus gondolkodás fejlesztése. Lényegkiemelés. Szókincsbővítés.	A nagyszülői szeretet, bölcsség, tapasztalat. Becsületesség, igazmondás.
44.	A. de Saint-Exupéry: A kis herceg (részlet)	Memóriajáték. Lényegkiemelés. Válogató olvasás. A szereplők érzelmi rejtvény formájában. Empátia, képzelet működtetése. Beszélgetés a barátságról. Ok. 67. o., Mf. 39. o.	Beszédképesség, hangos olvasási képesség fejlesztése. Kapcsolódási pontok: erkölcsstan.	A szöveg üzenetének, lényegének és érzelmi hátterének megfigyelése, értékelése.
45-46.	Móra Ferenc: A szánkó	Differenciált szövegfeldolgozás. Jóslás a szövegtartalomra. Az elbeszélés tagolása, címadás. Cselekvések sorba rendezése, tartalom felidézés. Kettétört mondatok párosítása, mondat kiegészítések. Szereplők tulajdonságai; írói kifejezőmód. Ok. 68-71. o., Mf. 40-41. o.	Érzelmi intelligencia fejlesztése. Analízis-szintézis, következtetések levonása. Véleményalkotás, vitakészség fejlesztése.	Erkölcsi ítélet megfogalmazása, érvelés a vélemény mellett.
47.	Összefoglalás	Az érzelmek szerepe a családi, baráti kapcsolatokban. Rendszerezés. A fejezet mottójának	Analízis-szintézis, rendszeres szemlélet. Memória. Kreativitás. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése.	Az olvasmányok alapgondolatának kiemelése, összevetése.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		újraértelmezése. Pozitív-negatív érzelmek csoportosítása. Önismereti- és szituációs játékok. Illemszabályok alkalmazása. Ok. 53-72. o., Mf. 42-43. o.	Olvasási stratégiák. Olvasástechnika fejlesztése. Kapcsolódási pontok: erkölcsan	
48.	NÉPSZOKÁSOK... Tészabó Júlia: Karácsony József Attila: Betlehemi királyok	Az ünnep keltette érzelmek. Ismeretek bővítése. A vers érzelmi hatása. A családi ünnepek jelentősége. Beszámolás az ünnepi készülődésről. Információszerzés szövegből. Versek, dalok tanulása. Üdvözlőlap készítése. Ok. 140-142. o., Mf. 86. o.	Érzelmi intelligencia fejlesztése. Verbális emlékezet fejlesztése. Kapcsolódási pontok: erkölcsan, vizuális kultúra, technika	Az ünnep jelentése, tartalma vallási és világi tekintetben. Nemzeti kultúra hagyományainak megismerése.
49.	Félévi felmérés hangos olvasással	Az olvasás tempójának, folyamatosságának, pontosságának megfigyelése.	Olvasástechnika, szövegértés.	Megfelelő olvasási tempó, olvasástechnikai ismeretek, értő olvasás, szókincs.
50.	Félévi felmérés néma olvasással 2. sz. felmérőlap	Az önálló szövegértés, - feldolgozás ellenőrzése. <i>Az öntelt kisegér</i> c. mese önálló feldolgozása.	Olvasástechnika, szövegértés.	Megfelelő olvasási tempó, olvasástechnikai ismeretek, értő olvasás, szókincs.
HATÁRTALAN HAZÁBAN				
51.	Az új téma bevezetése – Hogyan dolgoznak a régészek?	Tájékozódás térben és időben; az időszalag használata. Ismeretszerzés különböző	Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák.	Mit jelent a haza? Múltja, jelene; elképzelt jövője.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		szövegekből. A cím és a mottó értelmezése. A régészek munkája. Időszalag tanulmányozása. Kutatómunka: a település múltja. Ok. 79. o., Mf. 44-45. o.	Kapcsolódási pontok: könyvtár ismeretek, informatika	A múlt emlékei környezetünkben.
52.	Móra Ferenc: Rege a csodaszarvasról	Monda értelmezése. Ismerkedés a magyar nép eredetével. A valóságtartalom és a mese különválasztása. Szövegtagolás események alapján. Mondatbefejezés; válogató olvasás. Kutatómunka Attiláról. Ok. 74-75. o., Mf. 46. o.	A képzelet fejlesztése. Analízis-szintézis. Olvasási készség fejlesztése. Kapcsolódási pontok: könyvtár ismeretek, informatika	A monda mint műfaj.
53.	Móra Ferenc: Isten kardja Németh Tibor: Milyen ember volt a hunok királya?	Különböző típusú szövegek összehasonlítása. Fogalomkialakítás: a monda Szereplők. Szómagyarázat. Mesei elemek a mondában. Hiányos mondatok kiegészítése. Tartalom elmondása más nézőpontból. Ok. 76-77. o., Mf. 47. o.	Kreatív nyelvhasználat, beszédkészség fejlesztése.	A monda ismérvei.
54.	Móra Ferenc: Vérszerződés Ok. 78-79. o., Mf. 48. o.	Önálló ismeretszerzés. Műfaj felismerése. Szövegtagolás. Tömörítő tartalommondás. Memoriter: a hét törzs és a hét vezér neve, eskü szövege.	Verbális és vizuális emlékezet fejlesztése. Szóbeli kifejezőkészség fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése.	Térképnézegetés: népünk útja az őshazából. A hét törzs és a hét vezér neve.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		Beszélgetés, aktualizálás. Drámajáték: a vérszerződés. Ok. 78-79. o., Mf. 48. o.	Olvasási stratégiák. Olvasástechnika fejlesztése. Kapcsolódási pontok: drámajáték	
55.	Móra Ferenc: Árpád, a honalapító	Analízis-szintézis, összehasonlítás. Lényegkiemelés. Összefüggések felismerése. A történelmi igazság és a mesei elemek vizsgálata. A szöveg tagolása a helyszínek alapján. Igaz-hamis állítások szétválogatása. Ötsoros készítése. Szerepek szerinti olvasás az érzelmei kifejezésével. Ok. 80-81. o., Mf. 49. o.	Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Olvasástechnika fejlesztése. Kapcsolódási pontok: drámajáték	A honfoglalás; Árpád érdemei.
56.	Hogyan írtak őseink? (wikipedia) Tóth Dóra: Őseink otthona	Önálló ismeretszerzés. Rendszerezés grafikus szervezővel. Szerzett ismeretek rendezése fürtábrába. Rovásírás szerepe, alkalmazása. Rajz kiegészítése az olvasottak alapján. Ok. 81-82. o., Mf. 50. o.	Megfigyelőképesség, emlékezet fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Kapcsolódási pontok: informatika.	Információszerzés ismeretközlő szövegből.
57.	Gyakorlás Lépj be a múltba!	Lényegkiemelés. Ismeretszerzés térképolvasással. Információkeresés köznapi szövegből. Honfoglalás kori emlékek. Térképolvasás gyakorlása.	Emlékező képesség, olvasási készség fejlesztése. Tájékozódó képesség fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése.	Olvasási stratégiák.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		Memoriter. Válogató olvasás. Ok. 83. o., Mf. 51. o.		
58.	Benedek Elek: Botond	Analízis-szintézis. Összefüggő beszéd gyakorlása. Meseelemek keresése a mondában. A monda feldolgozása részenként. Önálló kérdésfeltevés. Szereplők tulajdonságai, indoklásuk; szókincsbővítés. Tartalom elmondása más nézőpontból. Ok. 84-85. o., Mf. 52. o.	Gondolkodási képesség fejlesztése. Szókincs. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése.	A kalandozó magyarok.
59.	Benedek Elek: Szent István király (részlet) Koronázási jelvények	Lényegkiemelés ismeretközlő szövegből. Vélemények ütköztetése. Adatgyűjtés grafikus szervezővel. Ismeretek megfogalmazása tömörítve. Információgyűjtés rövid szövegből szempontok alapján. Meghívó készítése. Ok. 86 o., Mf. 88. o. Ok. 88. o., Mf. 53. o.	Olvasási készség fejlesztése. Kapcsolódási pontok: informatika, vizuális kultúra.	Első királyunk; érdemei.
60.	Lengyel Dénes: István király ítélete	Vélemények kulturált megfogalmazása. Elvonatkoztatás; következtetések. Szövegtagolás helyszínvált. alapján Történetkeret kiegészítése.	Megfigyelő- és gondolkodási képesség fejlesztése.	Szent István jelleme.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		Vita, aktualizálás. Válogató olvasás, drámajáték. Ok. 87. o., Mf. 54. o.		
61.	Horváth Judit: Rózsák hercegnője	A szöveg keltette érzelmi hatások. A helyes kérdezés, az összefüggő beszéd gyakorlása. Tartalomfelidézés önállóan, kérdésfeltevéssel párokban. Beszélgetés, élménybeszámolók. Erzsébet tulajdonságai, indoklásuk. Aktualizálás. Ok. 90-91. o.	Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése.	Szent Erzsébet példája.
62.	Horváth Judit: Margit a Nyulak szigetén	Összefüggések felismerése. Lényegkiemelés. Jóslás. Hiányos szöveg kiegészítése. A szereplők tulajdonságai, példaértéke; önértékelés. Rejtvény. Kutatómunka Hunyadi Jánosról. Ok. 92. o., Mf. 55. o.	Asszociációs képesség, az emlékezet fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Kapcsolódási pontok: informatika, könyvtárismeret.	IV. Béla érdemei. Szent Margit példája.
63.	Gyakorlás	Lényegkiemelés. István jellemzése, tetteinek bemutatása. Folyamatos, értelmező olvasás gyakorlása. Összefüggő szöveg alkotása önállóan.	Beszéd- és olvasási készség fejlesztése. Rendszerező képesség, emlékezet fejlesztése.	Az államalapítás jelentősége.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
64.	Lengyel Dénes: Nándorfehérvár ostroma (részletek)	Analízis-szintézis. Összefüggések felismerése. Szövegtagolás, vázlat kiegészítése. Tulajdonságok csoportosítása. Írói kifejezések gyűjtése. Rövid tartalom más nézőpontjából. Ok. 93-94. o., Mf. 56. o.	Ismeretszerző képesség, beszédkészség fejlesztése. Kapcsolódási pontok: vizuális kultúra	Hunyadi János, Dugovics Titusz példái. A nándorfehérvári diadal jelentősége.
65.	Mátyás corvinái	Önálló szövegértelmezés. Lényegkiemelés szempontok sz. Felkészülés az önálló tanulásra. Jóslás a szöveg céljára vonatkozóan. Címadás a bekezdéseknek. Önálló beszámoló az olvasottakról. Válogató olvasás párokban. Ok. 95. o., Mf. 57. o.	Néma olvasás és memória fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése.	Mátyás, a művelt uralkodó.
66.	A kolozsvári bíró (magyar népmonda)	Szakaszos szövegfeldolgozás gyakorlása. Rendszerezés, analízis-szintézis. Következtetések, elvonatkoztatás. Jóslás a szövegtartalomra vonatkozóan. Történetterkép összeállítása. Tanulság kifejezése közmondással. A főszereplők tulajdonságai. Írói-köznapi kifejezések párosítása. Szólásmagyarázatok. Ok. 96-97. o., Mf. 57-58. o.	Vitakultúra fejlesztése. Szókincsbővítés. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák.	Az igazságos Mátyás.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
67.	Lipták Gábor: Kinizsi	Következtetések megfogalmazása. Műfaj megállapítása, bizonyítása. Vázlatkészítés igék alapján. Tulajdonságok keresése, bizonyításuk. Kifejezések pótlása. Tartalomelmondás más nézőpontból. Ok. 98-99. o., Mf. 59. o.	Megfigyelő képesség fejlesztése. Kreatív beszéd fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák.	Kinizsi Pál, Mátyás hadvezére.
68.	Gyakorlás	Rendszerező képesség fejlesztése fürtábrával. Összefüggések felismerése. Családfa összeállítása fürtábrával. Tartalommondás kulcsszavak segítségével. Tulajdonságok bizonyítása. Visszacsatolás korábbi ismeretekre. Szituációs játék. Mf. 60.o.	Emlékezet, szóbeli kifejező készség, olvasási készség fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Kapcsolódási pontok: drámajáték	Olvasási stratégiák.
69.	Gárdonyi Géza: Egri csillagok - Holdfogyatkozás Készülődés Vörösmarty Mihály: Szózat	Összefüggő beszéd gyakorlása. Mondatbefejezések. Válogató másolás. Írói kifejezések értelmezése. A vers keltette érzelmek megfogalmazása. Verstanulás. Ok. 102-103. o., Mf. 61. o.	Beleérző képesség fejlesztése, szociális kompetencia. Gondolkodási képesség fejlesztése, lényegkiemelés. Kapcsolódási pontok: ének-zene.	A 150 éves török uralom Magyarországon.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
70-71.	Krúdy Gyula: A kis török	Kétszintű szövegfeldolgozás. Analízis-szintézis. Következtetések levonása. Önálló véleményalkotás. A vers keltette érzelmek. Mondatpiramis. Lényegkiemelés képsor segítségével, hiányos vázlat kiegészítésével. Tulajdonságok és érzések, lelkiállapotok, indoklásuk. Összefüggések keresése. Ok. 104-106. o., Mf. 62-63. o.	Memória fejlesztése. Gondolkodási képesség fejlesztése.	A múlt emlékei környezetünkben: múzeumok, emléktáblák, műemlékek, emlékművek, tárgyak.
72.	Nemzeti jelképeink	Önálló ismeretszerzés ismeretközlő szövegből. Lényegkiemelés, tömörítés. Önálló szövegtanulás. Információgyűjtés a nemzeti jelképekről. Ismérveik. Feltalálási helyük. Ismeretük fontossága. A himnusz fogalma, tartalma, hangulata. Formai jegyek: rím, ritmus megfigyelése. Verstanulás. Ok. 107. o.	Érzelmi intelligencia fejlesztése. Kapcsolódási pontok: erkölcsstan, ének-zene, vizuális kultúra.	A magyar nemzet jelképei.
73.	NÉPSZOKÁSOK... Gergelyjárás Népi megfigyelések	Következtetések. A népszokás eredete, tartalma. Ok-okozati összefüggések keresése. Önálló szövegalkotás.	Ismeretszerző képesség fejlesztése. Kapcsolódási pontok: drámajáték, ének-zene, erkölcsstan.	Hagyományápolás. Nemzeti kultúra hagyományainak megismerése.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		Zenehallgatás. Ok. 144. o., Mf. 87. o.		
74.	NÉPSZOKÁSOK... Nemzeti ünnepünk – március 15. Petőfi Sándor: Nemzeti dal	Érzelmek mozgósítása. Tapasztalatok megosztása. A kötött összefüggő beszéd gyakorlása. Lényegkiemelés önálló szövegtanulással. A vers kifejező olvasása. Zenehallgatás. Ok. 145. o.	Emlékezet fejlesztése. Kapcsolódási pontok: drámajáték, ének-zene, vizuális kultúra, erkölcsstan.	Nemzeti ünnepünk jelentősége. Nemzeti kultúra hagyományainak megismerése.
75.	Összefoglalás	Műfaji jellemzők; mondák csoport. Beszámolók történelmi eseményekről csoportonként, értékelésük. Rejtvény. Beszélgetés, érvelés. Ok. 73-108. o., Mf. 64-65. o.	A rendszerező képesség, az emlékezet, a beszéd- és olvasási készség fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Olvasástechnika fejlesztése.	Olvasási stratégiák.
76.	Vár a könyvtár!	Rendszerben látás. Tájékozódás térben és időben. Történelmi mondagyűjtemények. A könyvtár, mint információs központ. Információgyűjtés, - kezelés.	Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése.	Információhordozók a könyvtárban.
77.	Felmérés hangos olvasással	Az olvasás tempójának, folyamatosságának, pontosságának megfigyelése.	Olvasástechnika, szövegértés.	Megfelelő olvasási tempó, olvasástechnikai ismeretek, értő olvasás, szókinsz.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
78.	Felmérés néma olvasással 3. sz. felmérőlap	Az önálló szövegértés, - feldolgozás ellenőrzése. <i>Az Egy élő kövület c.</i> ismerettartalmú szöveg önálló értelmezése.	Olvasástechnika, szövegértés.	Megfelelő olvasási tempó, olvasástechnikai ismeretek, értő olvasás, szókincs.
VARÁZSLATOS TERMÉSZET				
79.	Keith Lye: A kék bolygó Kiss Dénes: Csillag iszik Havasi Attila: Éjjel-nappal Ok. 110-111. o., Mf. 66. o.	Érzelmek mozgósítása. Kreativitás kibontakoztatása. Jóslás a szöveg céljára vonatkozóan. Vázlatpontok sorba rendezése. Kérdésfeltevés és válaszadás. Aktualizálás. Tartalom tömörítése, a tudás megosztása. Versek hangulata; képalkotás. Ok. 110-111. o., Mf. 66. o.	Ismeretszerző képesség fejlesztése. Emlékezet, rendszerlátás fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Olvasástechnika fejlesztése. Kapcsolódási pontok: vizuális kultúra	A hatékony önálló tanulás alapozása – tanulási technikák (folyamatosan). Az élettelen természet elemei.
80.	Keith Lyi: Ősállatok	Beszámoló gyűjtőmunkáról, könyvajánlás. Előzetes ismeretek előhívása, összevetése az újakkal. Csoportos, majd önálló ismeretszerzés. Szövegfeldolgozás bekezdésként. Információ kiemelése tudósításból. Analízis-szintézis, következtetés. Lényegkiemelés.	Rendszerben gondolkodás fejlesztése. Logikus gondolkodás fejlesztése. Memória fejlesztése.	Olvasási stratégiák.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		Ok. 112. o., Mf. 67. o.		
81.	Berkes Péter: A nagy varázsló Kincsünk a víz Fecske Csaba: Fehér, fehér Csoóri S.: Vízesés	Lényegkiemelés szóban. Ismerkedés a kördiagrammal. Ismeretszerzés természeti jelenségekről. Lényegkiemelés szóban. Válogató olvasás. Szómagyarázatok tömörítéssel. Ábraolvasás; érvelés. Képszerűség a versekben. Ok. 113-115. o., Mf. 68. o.	Beszédkésztség fejlesztése, szókincsbővítés. Képzelet, kreativitás fejlesztése a versek kapcsán. Kapcsolódási pontok: matematika, vizuális kultúra, környezetismeret.	Olvasási stratégiák.
82.	Jane Elliot – Colin King: A levegő Kántor Péter: Körúti szél A cigány és a szél (cigány mese)	Önálló ismeretszerzés. Logikus gondolkodásra késztetés, következtetések levonása. Válogató olvasás párokban, lényeg lejegyzése. Ok-okozati összefüggések keresése. Mondatbefejezés kötőszó után. Azonos téma, különböző műfajú szövegeken, összehasonlításuk. Vers- és szöveghangulat, nyelvi játékosság. Ok. 116-117. o., Mf. 68. o.	Memóriafejlesztés. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Olvasástechnika fejlesztése.	Olvasási stratégiák.
83.	Dala László: Amiről a tűz mesél	Szövegértelmezés Gondolkodási kép. Következtetés. Ismeretszerzés. Játék; áttekintés után jóslás, információszerzés, szöveg	Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Olvasástechnika fejlesztése. Kapcsolódási pontok:	Olvasási stratégiák.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		kiegészítés. Összefüggések keresése. Kérdésfeltevés. Értelmező felolvasás gyakorlása. Ok. 118. o., Mf. 69. o.	környezetismeret	
84.	Tamkó Sirató Károly: Kattentotta	Vershangulatnak megfelelő olvasás gyakorlása. Szómagyarázatok értelmezése. Vershangulat. Játékosság, humor a versben. A humor forrásainak keresése. Vers dramatizálása. Ok. 119. o., Mf. 70. o.	Képzelet működtetése , kreatív nyelvhasználat fejlesztése.	
85.	Tasnádi Kubacska András: Süncsalád	Szerzett ismeretek rendszerezése szempontok szerint, jegyzetkészítés. Pontos, értelmező olvasás gyakorlása. Előzetes ismeretek előhívása fürtábrával. Információgyűjtés algoritmus alapján. Szöveghű olvasás párokban. A tudás kiegészítése a szerzett új ismeretekkel. Ok. 120-121., Mf. 71.o.	Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Olvasástechnika fejlesztése. Kapcsolódási pontok: környezetismeret	Az élő természet. Természetvédelem.
86.	Nagy László: Dióverés Őszi időjárás-	Élmények megjelenítése rajzban. Színek, hangok, költői képek, alliterációk, rím, ritmus. Verstanulás.	Asszociációs képesség fejlesztése. Emlékezet fejlesztése. Kapcsolódási pontok:	A vers mondanivalójának és kifejezőmódjának összefüggése, hatása az olvasóra.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
	előrejelzés	Ábraolvasás, értelmezés. A vers hatása az érzelmekre. Kreativitás, képi látásmód aktivizálása. Ok. 121-122. o., Mf. 72. o.	matematika, vizuális kultúra, ének- zene, környezetismeret.	
87.	Kányádi S.: Ősz Dénes János: Itthon telelő énekesmadarak	Képzelőerő működtetése, összekapcsolása a kreativitás fejlesztésével. Lényegkiemelés, rendszerben gondolkodásra készítés. Vershangulat, képszerűség, zeneiség megfigyelése. Költői eszközök, megszemélyesítések keresése. Információk táblázatba rendezése. Igaz-hamis állítások megoldása. Páros szóbeli beszámolók. Ok. 122-123. o., Mf. 73. o.	Beszéd-készség fejlesztése. Kapcsolódási pontok: környezetismeret.	A versek jellemzői.
88.	Charlie Bood: A füstifecske	Önálló ismeretszerzés gyakorlása. Meglévő ismeretek előhívása fürtábrával. Önálló információ gyűjtése algoritmus alapján. Beszámoló jegyzet alapján. Aktualizálás – betűrejtvény. Rendszerben gondolkodás. Ok. 125. o., Mf. 74. o.	Megfigyelő képesség, emlékezet fejlesztése. Kapcsolódási pontok: környezetismeret.	Olvasási stratégiák.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
89.	Fekete István: A fecskemadár Lászlóffy Aladár: Fecske-felhő	A szövegek keltette érzelmek hatása az olvasóra. Kreatív olvasás – az olvasottak újragondolása. Jóslás összevetése az olvasottakkal. Történetkeret kiegészítése. Indíték keresése, érvelés. Válogató olvasás párokban, Versértelmezés, versjellemzők. Szituációs játék. Ok. 126-127. o., Mf. 75. o.	Gondolkodási képesség fejlesztése.	Olvasási stratégiák.
90.	Gyakorlás	Logikus gondolkodás fejlesztése. Összehasonlítás – rendszerezés. Az olvasástechnika és a szóbeli kifejezőkészség fejlesztése. Azonos téma – különböző műfajok párhuzamba állítása szempontok alapján. Válogató olvasás, a kétféle felolvasás közti különbség megállapítása. Mf. 76. o.	Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Olvasástechnika fejlesztése.	Mit nyújtanak az olvasónak az azonos témájú, de különböző műfajú szövegek?
91.	dr. Oláh Andor: Hajoljatok le a földre! Rápóty Jenő – Romváry Vilmos: Fűben-fában orvosság	Adatgyűjtés, elrendezés, feljegyzés készítése. Logikus gondolkodásra készítés. Tömörítés, szabálytanulás. Információk táblázatba rendezése szempontok alapján.	Verbális memória fejlesztése. Kapcsolódási pontok: környezetismeret, matematika	A gyógynövénygyűjtés szabályai.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		Adatgyűjtés köznap szövegből. Páros beszélgetés, ok-okozat keresése. Ok. 128-129. o., Mf. 77. o.		
92.	Kiss Bitay Éva: Miért színesek a virágok? Szabó T. Anna: Pitypang	Adatok, információk célszerű elrendezése. Szóbeli beszámoló. Szövegértelmezés bekezdésenként. Információszerzés kísérletből. Különböző szempontú gyűjtések. Következtetés, tapasztalatok megosztása. Vers hatása az olvasóra. Ok. 130. o., Mf. 78. o.	Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Kapcsolódási pontok: környezetismeret	Olvasási stratégiák.
93.	Csicsay Aladár: A mézelő méh	Adatok, információk célszerű elrendezése. Következtetések Előzetes ismeretek mozgósítása. Ismeretszerzés csoport- és páros munkában. Címadás bekezdésenként. Monda önálló megismerése. Különböző műfajú szövegek összehasonlítása. Ok. 131. o., Mf. 79-80. o.	Szóbeli kifejező készség fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Kapcsolódási pontok: környezetismeret	Reciprok tanítás.
94.	Kiss Bitay Éva: Élet a birtokon	Ismeretek rendezése, feljegyzés készítése, ez alapján szóbeli beszámoló. Meglévő ismeretek előhívása.	Emlékezet fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák.	Ismeretközlő szöveg.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		Szövegtartalom jóslása, könyvajánlás. Önálló szövegfeldolgozás. Beszámolás az olvasottakról párokbán. Ok. 132. o., Mf. 81. o.	Kapcsolódási pontok: környezetismeret	
95.	Öko-projekt	Különböző információhordozók a könyvtárban. A tanulás bázisa, segítője. Tájékozódás az ismeretterjesztő irodalomban. Ismeretterjesztő folyóiratok.	Tájékozódási képesség fejlesztése.	Könyvtári ismeretek.
96.	Schmidt Egon: A nagykovács	Önállóság az ismeretszerzésben. Összefüggések felismerése. Rendszerezés a hatékony önálló tanulás szolgálatában. Előzetes tudás aktivizálása. Páros szövegfeldolgozás bekezdésként. Aktualizálás, beszélgetés. Önálló jegyzetkészítés. Könyvajánlás. Ok. 133. o., Mf. 82. o.	Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Kapcsolódási pontok: környezetismeret	Közös feladatunk a környezettudatos magatartás.
97.	Összefoglalás Áprily Lajos: A somfa-csonk	Rendszerezés. Törekvés a kreatív nyelvhasználatra. Értelmező és érzelmet kifejező felolvasás. Szövegek csoportosítása	Értelmi, érzelmi fejlesztés. Kapcsolódási pontok: környezetismeret, vizuális kultúra	Olvasási stratégiák.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		témánként. Beszámoló a szerzett ismeretekről. Rejtvény, plakátkészítés. Ok-okozati összefügg. felismerése Vershangulat, érzelmek, képszerűség. Ok. 109-136. o., Mf. 83-84. o.		
98.	Év végi felmérés hangos olvasással	Az olvasás tempójának, folyamatosságának, pontosságának megfigyelése.	Olvasástechnika, szövegértés.	Olvasási stratégiák.
99.	Év végi felmérés néma olvasással	Az önálló szövegértés, - feldolgozás ellenőrzése.	Olvasástechnika, szövegértés.	Benedek Elek: <i>Az aranyfonál</i> c. monda önálló értelmezése.
GYÖNGY AZ IDŐ				
100.	Játsszunk! Egy magyar játék... Ok. 152-153. o., Mf. 89. o.	Összehasonlítás. Szóbeli beszámoló feladatmegosztással. Játékok gyűjtése, csoportosítása. A megismert játékok összehasonlí- tása szempontok alapján. Igaz – hamis állítások, aktualizálás. Lényegkiemelés szövegből, információk tömörítése. Az új játékok kipróbálása. Ok. 152-153. o., Mf. 89. o.	Emlékezet fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Kapcsolódási pontok: testnevelés, szabadidős tevékenységek	A szövegfeldolgozás technikái.
101.	H. M. Brosche: A döntő	Érvek, ellenérvek gyűjtése. Véleményalkotás Dramatizáló olvasás; a	Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák.	A riport.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
	Lackfi J.: A nyerő Gyerekeken tesztelve	vershangulat kifejezése. Lényegkiemelés riportból. Rejtvény, jóslás a szövegtartalomra, összevetés. Érvelés valami mellett és ellen. Vers keltette érzések; hangulata. Rím, ritmus megfigyelése. Ok. 155., 162. o., Mf. 90. o.	Kapcsolódási pontok: testnevelés, szabadidős tevékenységek	
102.	Czeizel Endre: Mozogj sokat!	Alkalmazkodás a csoportban. Beszédfejlesztés: a helyes kérdésalkotás. Ismeretszerzés csoportokban. Kérdésfeltevés szóforgóval. Lényegkiemelés tömörítéssel. Aktualizálás. Ok. 156.o.	Tanulási technikák. Kapcsolódási pontok: testnevelés, szabadidős tevékenységek	A szövegfeldolgozás technikái.
103.	Tizennégy évesen a világ tetején	A riport keltette érzelmek megfogalmazása. Kreatív szövegalkotás. Ismeretszerzés riportból. Aktualizálás: egyéni riportkészítés helyi sportolóval. Internetes gyűjtőmunka: híres magyar fiatal sportolók. Ok. 157. o.	Olvasási- és beszédképesség fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Kapcsolódási pontok: informatika	A riport, mint információhordozó. A magyarságtudat erősítése.
104.	Antalffy Gyula: A Balaton	Információk rendezése szempontok alapján. Egyéni élménybeszámolók. Rejtvényfejtés, vaktérkép kitöltése.	Olvasási- és beszédképesség fejlesztése. Kapcsolódási pontok:	Olvasásstratégiai eszköztár.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		Lényegkiemelés szempont alapján. Ok. 158. o., Mf. 91. o.	környezetismeret	
105.	Rockenbauer Pál: Kajak és anorák Szemes Piroska: Iskola az éteren át	Önálló ismeretszerzés; az ismeretek rendszerezése. Identitástudat erősítése. Meglévő ismeretek felidézése. Szöveg céljának meghatározása, műfaja. Ismeretek táblázatba foglalása. Szómagyarázat, csoportos megbeszélés. Válogató olvasás. Ok. 165-166. o., Mf. 92. o.	Beszédképesség fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Olvasástechnika fejlesztése.	Érdekes életterek.
106.	Irina Tokmakova: Ahol soha nincs tél	Információszerzés Lényegkiemelés. Fogalom értelmezése. Adatgyűjtés táblázatba rendezéssel. Csoportos beszélgetés. Szómagyarázat. Tömörítő tartalomelmondás. Ok. 167. o., Mf. 93. o.	Emlékezet fejlesztése. Lényegkiemelés, kifejezőképesség fejlesztése. Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák. Olvasástechnika fejlesztése.	Érdekes életterek.
107.	Csukás István: Nyár a szigeten Ok. 168-169. o.	Az olvasás megszerettetése. Az ifjúsági regény feldolgozásának módja. Ismeretek felidézése Csukás Istvánról, művei. Részletek felolvasása a regényből. Az olvasás ütemezésének	Önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése. Olvasási stratégiák.	A szabadidő hasznos eltöltése.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		megbeszélése. Ok. 168-169. o.		
108.	Év végi áttekintés – Kedvenc olvasmányaim a 3. osztályban	Mely szövegek hatottak rám legjobban? Miben fejlődtem, okosodtam a 3. osztályban? Egyéni beszámolók. Szövegrészletek dramatizálása. Hangos felolvasás, versmondás. Mf. 94. o.	Olvasástechnika, szövegértés, beszédkészség, kreativitás, szókincs.	A tanév során megismert művek.

Tanmenetjavaslat
3. osztály
Fogalmazás

Fülöp Mária-Szilágyi Ferencné: Fogalmazás munkatankönyvéhez
AP 030403
2018-19-es tanév

Kecskemét, 2018. szept.1.

Somodi Sándorné

Bevezetés

Ez a tanmenetjavaslat Fülöp Mária – Szilágyi Ferencné: *Fogalmazás munkafüzete* alapján készült, amely a tananyagfelosztás egyik lehetséges módját mutatja be. Alkotó felhasználása konkrét tanulócsoport ismeretében lehetséges.

Éves órakeret: 54 óra

Heti órakeret: 1,5 óra (első félév: heti 2; második félév: heti 1 tanóra)

Javasolt könyvek:

- *Fogalmazás tankönyv és munkafüzet* 3. évfolyam (Oktatóskutató és Fejlesztő Intézet)
- *Hétszínvirág olvasókönyv* 3. évfolyam (Oktatóskutató és Fejlesztő Intézet)
- Hegedűs Ferencné: *Szóbúvár* (Oktatóskutató és Fejlesztő Intézet)
- *Tantárgyi program és útmutató a fogalmazás tanításához* (Oktatóskutató és Fejlesztő Intézet)
- *A magyar helyesírás szabályai, 12. kiadás* (Akadémiai Kiadó)
- *Magyar értelmező kéziszótár* (Akadémiai Kiadó)
- O. Nagy Gábor: *Magyar szólások és közmondások* (Gondolat Könyvkiadó)
- *Magyar szinonimaszótár* (Akadémiai Kiadó)

A tanmenetben használt rövidítés:

Mf.: *Fogalmazás munkafüzet* 3. évfolyam

Megjegyzés: A tanmenetben zöld színnel jelöltem azokat a kompetenciákat, amelyeket az adott órán fejleszteni szeretnék.
Kék színnel jelöltem a 10%-os választható órákat.

Témák	Új tananyag feldolgozása	Képességfejlesztés, összefoglalás, gyakorlás, ellenőrzés	Teljes óraszám 54 óra
Kapcsolatteremtés	0	3	3
A fogalmazás építőelemei	3	6	9
Szövegalkotás szóban és írásban	5	7	12
Az elbeszélő fogalmazás	10	15	25
A képtörténet (kiegészítő tananyag)	1	1	2
Összefoglalás, rendszerezés	0	3	3
összesen:	19	35	54

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
KAPCSOLATTEREMTÉS				
1.	Szóbeli szövegalkotás.	Szövegalkotás szóban: nyári történetek megfogalmazása a társaknak. Részvétel a tanulócsoporthoz folyó beszélgetésben. Figyelem a kortárs és a felnőtt beszélgetőtársra. Rövid hallott szöveg lényegének, érzelmi tartalmának megértése. Mf. 4/1.	Anyanyelvi kommunikáció: hallott szöveg megértésének képessége, a szóbeli kapcsolattartás képessége, különféle közlési helyzetek felismerésének képessége. Személyes kompetencia: kreativitás.	A helyes beszédlevegzés, a helyes kiejtés, a mondat- és szövegfonetikai eszközök alkalmazása különféle kommunikációs helyzetekben (pl. párbeszéd, kiscsoportos beszélgetés, beszámoló). Figyelem a beszélgetőtársra.
2.	Új tantárgyunk: a fogalmazás.	A bevezető gondolatok és az idézet elolvasása, megbeszélése. A munkafüzetben való eligazodást segítő jelek tanulmányozása. Az információk megkeresése. Mf. 3. o., 84–85. o., 86–87. o.	A hatékony önálló tanulás: motiváció, a figyelem összpontosítása, tájékozódás.	A magyar anyanyelv tanulásának ösztönzése. A hatékony tanulás megalapozása.
3.	Kapcsolatteremtés. Köszönés, megszólítás.	Kapcsolatteremtés különböző helyzetekben. A köszönés, bemutatkozás; a kérés, a tudakozódás, a segítségkérés gyakorlása társas beszédhelyzetekben (pl. új tanuló érkezése). A kapcsolatfelvétel metakommunikációs és nyelvi formáinak gyakorlása.	Anyanyelvi kommunikáció: • kommunikatív képesség, • a nem verbális önkifejezés képessége. Szociális kompetencia: empátia. A hatékony, önálló tanulás: kritikai gondolkodás.	Figyelem a beszélgetőtársra. Az üzenet lényegének és érzelmi háttérének megfigyelése, értékelése. Vélemény kulturált megfogalmazása. Fogalmak: tekintet, arcjáték, testtartás

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		Mindennapi konfliktusok átélése különféle dramatikus formák kipróbálása révén (pl. helyzetgyakorlat). Mf. 4–5. o.		
A FOGALMAZÁS ÉPÍTŐELEMEI				
4.	Szavak gyűjtése kép alapján a kérdéseknek megfelelően. Rokon értelmű szavak használata.	Szógyűjtés képről kérdések segítségével. Szavak tartalmának értelmezése. Szavak, szócsaládok jelentésmagyarázata. Memóriajáték szavakkal. Az aktív szókincs gazdagítása. Megadott szavakhoz szinonimák gyűjtése. Szóbeli és írásbeli feladatok megoldása szavak, mondatok szintjén. Önálló történetalkotás a szócsalád szavaival, illetve képről. Mf. 6–7. o.; 84-85. o. <i>Szóbúvár</i> <i>Magyar szinonimaszótár</i> <i>Magyar értelmező kéziszótár</i>	Anyanyelvi kommunikáció: - szókincsbővítés, - szóbeli kapcsolattartás, - a nem verbális önkifejezés képessége. Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia: vállalkozókészség.	A szavak jelentést hordozó szerepének ismerete. A rokon értelmű szavak szerepének felismerése és helyes használata.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
5.	Mondatalkotási gyakorlatok. Mondatfajták. Mondatbővítés és mondatszűkítés.	Szóbeli és írásbeli feladatok megoldása a mondatok szintjén. Mondat alkotása megadott szavak felhasználásával. Mondatalkotás a szavak sorrendjének megváltoztatásával. A szórend szerepe a mondat hangsúlyozásában. Különböző mondatfajták felismerése, alkotása, hangsúlyozása. Mondatbővítés kérdések segítségével. Mondatszűkítési gyakorlatok. Szituációs játékok párban. Mf. 8–9. o. <i>Nyelvtan és helyesírás tankönyv 3.</i>	Anyanyelvi kommunikáció: - különféle közlési helyzetek felismerése, - kommunikáció a különböző nézőpontok figyelembevételével, - helyes és kreatív nyelvhasználat, - helyesírási képesség.	A kijelentő, a kérdő, a felkiáltó, a felszólító és az óhajtó mondatokban a beszélő szándékának felismerése és megnevezése szövegben. A mondat jellemzőinek ismerete. A szórend szerepe a hangsúlyozásban.
6.	Mondatalkotási gyakorlatok. Mondatok folytatása, kiegészítése. Tagolatlan szöveg mondatokra bontása.	A különféle mondatok felismerése, helyes használata a közlési célnak és szándéknak megfelelően. A különböző mondatfajták hanglejtésének reprodukálása a hangos olvasásban. Mondatok összekapcsolása kötőszavakkal, az összetett mondatok dallamformálásának gyakorlása. Tagolatlan szöveg mondatokra bontása.	Anyanyelvi kommunikáció: - különféle közlési helyzetek felismerése, - helyes és kreatív nyelvhasználat, - helyesírási képesség. - verbális emlékezet.	Mondatok összekapcsolása kötőszavakkal.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		Mondatalkotás párban, csoportban. Mf. 10. o. <i>Nyelvtan és helyesírás tankönyv 3.</i>		
7.	A mondatok tartalmi kapcsolata.	A mondatok tartalmi kapcsolódásának megfigyelése, vizsgálata. Az egymást követő mondatok közötti tartalmi összefüggés felismerése. Mondatok összekapcsolása. Szóbeli és írásbeli feladatok megoldása a mondatok, illetve a szöveg szintjén. Tartalmilag összefüggő mondatok vizsgálata megadott szempontok szerint. Mf. 11–12. o.	A hatékony, önálló tanulás: ok-okozati összefüggések felismerése, logikai gondolkodás, következtetések. Személyes kompetencia: a kreatív gondolkodás képessége. <i>Anyanyelvi kommunikáció: a helyesírási képesség.</i>	A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása a szöveg alkotásakor.
8.	Tartalmilag összefüggő mondatok alkotása. Szóbeli szövegalkotás.	Tartalmilag kapcsolódó mondatok kiegészítése. Adott mondatok összekapcsolása kapcsolóelemek beiktatásával. Tartalmilag kapcsolódó mondatok alkotása (párban, csoportban) szópárok, illetve összetartozó képek alapján. Mf. 12–13. o.	A hatékony, önálló tanulás: kreatív gondolkodás, következtetések. Anyanyelvi kommunikáció: - szóbeli szövegalkotás, - helyesírási képesség. Természettudományos kompetencia: környezettudatos magatartás, egészséges életmód.	A fogalmazás koherenciájának megteremtése tématarassal, a mondatok kapcsolásával.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
9.	A szöveg jellemzői.	Szöveg, nem szöveg megkülönböztetése. Szóbeli és írásbeli feladatok megoldása a mondatok, illetve a szöveg szintjén. Szövegalkotás események sorrendbe állításával, illetve képsorról. Mindennapi élmények felidézése, elmondása. A szövegből hiányzó mondatok pótlása. Mf. 14–15. o. <i>Hétszínvirág olvasókönyv</i>	A hatékony, önálló tanulás: • olvasáskészség, szövegértés, • összefüggéslátás. Személyes kompetencia: a kreatív gondolkodás. Anyanyelvi kommunikáció: szóbeli szövegalkotás, a beszédmegértés képessége.	A szöveg tartalmi jellemzőinek ismerete. Kellő tapasztalat a szöveg kohéziójáról; a tématartrásról; a nyelvi megformáltságról. Fogalmak: szöveg.
10.	Szövegalkotás képről egyéni élmény alapján.	Rövid szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása. Magabiztos fellépés, a szóbeli kommunikáció nem verbális eszközeinek és a segédeszközöknek a biztos használata. Saját szöveg vizsgálata megadott szempontok szerint. Mf. 16. o. <i>Hétszínvirág olvasókönyv</i>	Anyanyelvi kommunikáció: • a szóbeli nyelvi képességek fejlesztése, • kreatív szövegalkotás. Szociális kompetencia: együttműködés.	A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása a szöveg alkotásakor. Gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
11.	Önálló szövegalkotás. Összefüggő mondatok alkotása képről vagy képsorról.	Szövegalkotás néhány mondat összekapcsolásával. Szempontok: a mondatok tartalmi kapcsolata, szóhasználat, ötletesség. Önellenőrzés. Mf. 84–85. o.	Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia: tervezés. Anyanyelvi kommunikáció: kreatív szövegalkotás. Személyes kompetencia: önállóság. A hatékony, önálló tanulás: kritikai gondolkodás.	A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása a szöveg alkotásakor.
12.	Az írásbeli munkák javítása.	Az írásbeli munkák javítása, a típushibák megbeszélése. Differenciálás: - a típushibák javítása, - anyanyelvi kommunikáció: kreatív szövegalkotás. Mf. 86. o.	Személyes kompetencia: önállóság. A hatékony, önálló tanulás: kritikai gondolkodás, a figyelem összpontosítása. Szociális kompetencia: tolerancia.	A fogalmazások javítása a tanult fogalmazási ismeretek felhasználásával, a tanító segítségadásával.
SZÖVEGALKOTÁS SZÓBAN ÉS ÍRÁSBAN				
13.	A cím. A cím és a tartalom kapcsolata.	A cím és a szöveg kapcsolatának megfigyelése, vizsgálata. Az olvasott mesék, elbeszélések címének vizsgálata tartalmi, formai és helyesírási szempontból Címadási gyakorlatok. Címválasztás, címvariációk összeállítása képekhez, szövegekhez. A javaslatok indoklása, megbeszélése. Mf. 17–19. o. <i>Hétszínvirág olvasókönyv</i>	A hatékony, önálló tanulás: - az egyes tudásterületek közötti kapcsolatok felismerése, - a tanultak alkalmazása új helyzetben, - információkeresés, - lényegkiemelés, következtetés. Személyes kompetencia: kreativitás. Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia: véleménynyilvánítás.	Kellő tapasztalat a cím szerepéről, jellemzőiről. A szövegalkotás műveleteinek ismerete: címválasztás. Fogalmak: címadás

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		A korosztálynak készült könyvek	Anyanyelvi kommunikáció: helyesírási képesség.	
14.	Lényeges vagy lényegtelen?	Ismert mesék lényeges gondolatainak kiemelése. Egy-egy esemény többféle nyelvi formájának megfigyelése. Lényeges és lényegtelen (elhagyható) gondolatok megkülönböztetése. A lényegtelen – a témához nem tartozó – mondatok törlése a fogalmazásokból. Fogalmazások kiegészítése lényeges – a témához tartozó – mondatokkal, gondolatokkal. Hibás szövegek javítása. Stilisztikai feladatok. Mf. 20-22. o. <i>Hétszínvirág olvasókönyv</i>	A hatékony, önálló tanulás: információkeresés, lényegkiemelés. Szociális kompetencia: együttműködés, problémamegoldó képesség. Anyanyelvi kommunikáció: vitakészség.	Lényeges és lényegtelen (elhagyható) gondolatok megkülönböztetése.
15.	Lényeges és lényegtelen gondolatok megkülönböztetése.	A nélkülözhető és a nélkülözhetetlen gondolatok megkülönböztetése rövid szövegekben. Hibás nyelvi formák megbeszélése, javítása.	A hatékony, önálló tanulás: információkeresés, lényegkiemelés. Szociális kompetencia: együttműködés, problémamegoldó képesség, vitakészség.	A szövegalkotás műveleteinek ismerete: a lényeges gondolatok kiválasztása, elrendezése.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		Törekvés a megfelelő nyelvi formák használatára. Gondolatok, információk, érzelmek és vélemények egyszerű, érthető és hatékony közlése. Mf. 20-22. o. <i>Hétszínvirág olvasókönyv</i>	Anyanyelvi kommunikáció: szövegalkotás szóban és írásban.	
16.	Előzmény, esemény, következmény.	Képpárok, illetve képsor alapján előzmény, esemény, következmény megfogalmazása. Mondatkiegészítések, események előzményének és következményének megfogalmazása. Mf. 23–25. o.	Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség: eredetiség. <i>A hatékony, önálló tanulás: logikus gondolkodás, következtetések.</i>	Kellő tapasztalat az esemény, az előzmény és a következmény kapcsolatáról; a szöveg kohéziójáról.
17.	Az események előzménye, következménye.	A mondatok közötti kapcsolat megteremtése a hiányzó gondolatok pótlásával. Események előzményének és következményének megfogalmazása. Szóbeli szövegalkotás képsorról. Szövegalkotás fordított sorrend alapján (következmény, előzmény). Mf. 23–25. o.	Anyanyelvi kommunikáció: <i>szóhasználat, beszédkészség,</i> szövegértés, szóbeli szövegalkotás. A hatékony, önálló tanulás: ok- okozati összefüggések, divergens gondolkodás. Szociális kompetencia: együttműködés csoportban. Személyes kompetencia: egészséges, harmonikus életvitel.	Események előzményének és következményének megfogalmazása.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
18.	Az események sorrendje.	Események mondatainak, szavainak, képeinek helyes sorrendbe állítása számozással. Az események idejének azonosítása. Történetalkotás események adott mozzanatainak felhasználásával. A mese nyelvi kifejezőmódjának megfigyelése. Különféle közlési helyzetek felismerése és gyakorlása. Mf. 26–27. o.	A hatékony, önálló tanulás: vizuális emlékezet. Anyanyelvi kommunikáció: - a nem verbális önkifejezés képessége, - kommunikáció a különböző nézőpontok figyelembevételével, - szókincsbővítés. Szociális kompetencia: problémamegoldás, döntési képesség.	Kellő tapasztalat az események sorrendjéről.
19.	Az események időbeli sorrendje.	Történetalkotás képsor felhasználásával. A képsor eseményeinek elmondása időrendben, majd az események leírása. A saját munka értékelése. Mf. 28. o.	Anyanyelvi kommunikáció: szóbeli és írásbeli szövegalkotás, írás készség, érvelés. Személyes kompetencia: értékelés, - kreativitás. A hatékony, önálló tanulás: a figyelem összpontosítása.	Kellő tapasztalat az időrendről. A szövegalkotás műveleteinek ismerete: az időrend érzékeltetése. Fogalmak: időrend
20.	A rokon értelmű szavak szerepe a szövegben.	Rokon értelmű szavak gyűjtése. A szóismétlés elkerülésének gyakorlása az alábbi módokon: az ismételt szó elhagyása, rokon értelmű szavak alkalmazása, mondatok átfogalmazása. Vélemények egyszerű, érthető és hatékony közlése. Hibás szöveg javítása.	Anyanyelvi kommunikáció: - szókincsbővítés, választékos nyelvhasználat, - érvelés, vitakészség. A hatékony, önálló tanulás: - olvasáskészség, szövegértés, információkeresés.	A fogalmazás témájának megfelelő szavak és kifejezések használata, a főlegszó szóismétlődés kerülése.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		Mf. 29–30. o.; 84–85. o. <i>Magyar szinonimaszótár</i>		
21.	A szóismétlés elkerülésének módjai. Hibás nyelvi formák javítása.	Rokon értelmű szavak gyűjtése. Az aktív szókincs gazdagítása. Hiányos történet kiegészítése rokon értelmű szavakkal. Hibás nyelvi formák megbeszélése, javítása. Mf. 31–32. o.; 84–85. o. <i>Magyar szinonimaszótár</i> Fekete István: <i>Csi</i>	Anyanyelvi kommunikáció: - szókincsbővítés, választékos nyelvhasználat, lényegkiemelés. Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség: belsőkép-készítés. Szociális kompetencia: együttműködés a csoportmunkák során.	A fogalmazás témájának megfelelő szavak és kifejezések használata, a főleges szóismétlődés kerülése.
22.	Differenciált gyakorlás. A tanult ismeretek alkalmazása.	Címvariációk összeállítása képekhez. A javaslatok indoklása, megbeszélése. Események képeinek, mondatainak helyes sorrendbe állítása számozással. Történetalkotás események adott mozzanatainak felhasználásával. Rokon értelmű szavak gyűjtése. A szóismétlés elkerülésének gyakorlása hibás szövegek javításával.	A hatékony, önálló tanulás: - megszerzett tudás alkalmazása, logikai gondolkodás. Személyes kompetencia: önállóság. Anyanyelvi kommunikáció: helyes és kreatív nyelvhasználat.	A fogalmazás koherenciájának megteremtése témátartással, a mondatok kapcsolásával. A fogalmazás témájának megfelelő szavak és kifejezések használata, a főleges szóismétlődés kerülése.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		Mf. 33–34. o.		
23.	Önálló szövegalkotás. Összefüggő szöveg alkotása képről, képsorról vagy egyéni élmény alapján.	Szövegalkotás néhány mondat összekapcsolásával. Szempontok: önálló címválasztás, a mondatok logikus sorrendbe szedése, kapcsolása. A szóismétlés elkerülése. Önellenőrzés. Mf. 84–85. o.; 87. o.	Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia: tervezés. Anyanyelvi kommunikáció: kreatív szövegalkotás. Személyes kompetencia: önállóság . A hatékony, önálló tanulás: kritikai gondolkodás.	A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása a szöveg alkotásakor.
24.	Az önállóan készített szöveg javítása.	Az írásbeli munkák javítása, a típushibák megbeszélése. Differenciálás: - a típushibák javítása, - anyanyelvi kommunikáció: kreatív szövegalkotás. Mf. 86. o.	Személyes kompetencia: önállóság. A hatékony, önálló tanulás: kritikai gondolkodás, a figyelem összpontosítása. Szociális kompetencia: tolerancia .	A fogalmazások javítása a tanult fogalmazási ismeretek felhasználásával, a tanító segítségadásával.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
AZ ELBESZÉLŐ FOGALMAZÁS				
25.	Az elbeszélő fogalmazás. Olvasmányok és fogalmazások elbeszélő részleteinek elemzése.	Regények, olvasmányok, fogalmazások elbeszélő részleteinek vizsgálata, elemzése. Ugyanarról a témáról szóló elbeszélés és leírás összehasonlítása. Ifjúsági regényekből vett szövegrészletek műfajának felismerése. Mf. 35–36. o. <i>Hétszínvirág olvasókönyv</i> Ifjúsági regények	Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség: a képzelet fejlesztése. A hatékony, önálló tanulás: • olvasáskészség, szövegértés, • az azonosság és a különbözőség megállapítása. Perceptív kompetencia: felfogóképesség.	Kellő tapasztalat a különböző szövegforma jellemzőiről. Fogalmak: elbeszélés
26.	Az elbeszélő fogalmazás részei.	Az elbeszélő fogalmazás fő részeinek megfigyelése. Szövegminták megfigyelése szövegszerkesztési szempontból. Az elbeszélés tagolásának megfigyelése, megbeszélése. A hármas tagolás és az egyes részek szerepének megfigyelése. Olvasmányok, mesék, fogalmazások részekre bontása. Mf. 37. o. <i>Hétszínvirág olvasókönyv</i>	A hatékony, önálló tanulás: • olvasáskészség, • szövegértés, • összehasonlítás, • ellentétbe állítás, • megfigyelés.	A szövegalkotás műveleteinek ismerete: a szöveg tagolása bekezdésekre. Fogalmak: bekezdés; bevezetés, tárgyalás, befejezés

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
27.	Az elbeszélés bevezető része.	A bevezető mondatok vizsgálata irodalmi szemelvényekben. Az elbeszélés bevezetésének nyelvi formái a népmesékben. Részfogalmazások (bevezetések) készítése, bevezető gondolat írása mesékhez. Megoldásvariációk alkotása. Történetek folytatása a bevezetéshez illő mondatokkal. Mf. 38–39. o. <i>Hétszínvirág olvasókönyv</i> O. Nagy Gábor: <i>Magyar szólások és közmondások</i>	A hatékony, önálló tanulás: - sajátosságok felismerése, - analógiák felismerése, - keresése, - azonosság, különbözőség megállapítása, - információkeresés. Anyanyelvi kommunikáció: a szóhasználat fejlesztése. <i>Szociális kompetencia: együttműködési képesség.</i>	A szövegalkotás műveleteinek ismerete: a szöveg tagolása bekezdésekre. Az elbeszélés bevezetésének nyelvi formái.
28.	Az elbeszélés fő része.	A fő rész vizsgálata irodalmi szemelvényekben, tanulói fogalmazásokban. Olvasmányok, mesék, fogalmazások részekre bontása. Egy mese eseményeinek elmondása az összekevert mondatok rendezése után. Részfogalmazások (tárgyalások) készítése. Események elmondása adott kifejezések felhasználásával, illetve képsor segítségével. Megoldásvariációk. alkotása. Mf. 40–41. o. <i>Hétszínvirág olvasókönyv</i>	Anyanyelvi kommunikáció: kreatív szövegalkotás. A hatékony, önálló tanulás: <i>olvasáskészség, szövegértés,</i> - következtetés, - képi információk feldolgozásának képessége. Természettudományos kompetencia: környezettudatosság.	A szövegalkotás műveleteinek ismerete: a szöveg tagolása bekezdésekre. A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása a szöveg alkotásakor. Gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
29.	Események elmondása.	Olvasmányok, mesék, fogalmazások részekre bontása. Részfogalmazások (tárgyalások) készítése. Megoldásvariációk alkotása. Történetalkotás kép, illetve képsor segítségével, a történet lejegyzése. Adott mesebevezetésekhez illő események elmondása. Mf. 41-42. o.	Anyanyelvi kommunikáció: • kreatív szövegalkotás, • az önkifejezéshez szükséges nyelvi képességek, • verbális kommunikáció. Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia: vállalkozókészség.	A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása a szöveg alkotásakor. Gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése.
30.	Az elbeszélés befejező része.	Irodalmi szemelvényekben a befejező mondatok vizsgálata. Az elbeszélés befejezésének nyelvi formái a népmesékben. Olvasmányok, mesék, fogalmazások részekre bontása. Közmondások, szólások értelmezése csoportban. Részfogalmazások (befejezések) készítése. Megoldásvariációk alkotása. Mf. 43–44. o. <i>Hétszínvirág olvasókönyv</i> O. Nagy Gábor: <i>Magyar szólások</i> <i>és közmondások</i>	A hatékony, önálló tanulás: • sajátosságok felismerése, • analógiák felismerése, • keresése, • azonosság, különbözőség megállapítása. Személyes kompetencia: • kreativitás, • önfejlesztés (érzelmeken való uralkodás). Anyanyelvi kommunikáció: metakommunikáció.	A szövegalkotás műveleteinek ismerete: a szöveg tagolása bekezdésekre. Az elbeszélés befejezésének nyelvi formái.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
31.	Az elbeszélő fogalmazás tagolása (bevezetés, tárgyalás, befejezés).	A hármas tagolás és az egyes részek szerepének megfigyelése. Olvasmányok, mesék, fogalmazások részekre bontása. Ismert mese eseményeinek elmondása kép alapján, majd a történet kiegészítése bevezetéssel és befejezéssel írásban. Tagolatlan fogalmazás másolása helyesen tagolva. Mf. 45–46. o. <i>Hétszínvirág olvasókönyv</i>	A hatékony, önálló tanulás: - a tanultak alkalmazása, - összehasonlítás, ellentétbe állítás, - a figyelem összpontosítása. Anyanyelvi kommunikáció: - kreatív szövegalkotás, - íráskészség. Normatív kompetencia: <i>szabálykövetés.</i>	Kellő tapasztalat a bekezdések szerepéről.
32.	Differenciált gyakorlás. Elbeszélő fogalmazás írása képsorról.	Olvasmányok, mesék, fogalmazások részekre bontása. Tagolatlan fogalmazás másolása helyesen tagolva. Az elbeszélés bevezetésének és befejezésének nyelvi formái a népmesékben. Mesékhez bevezető és befejező gondolat írása. Történetalkotás képsor segítségével, a történet lejegyzése tagolva. Elbeszélő fogalmazások írása a hármas tagolásnak megfelelően. Mf. 47–48. o. <i>Hétszínvirág olvasókönyv</i>	A hatékony, önálló tanulás: - olvasáskészség, szövegértés, - az oksági gondolkodás képessége, - összehasonlítás, - a tanultak alkalmazása. Személyes kompetencia: eredetiség.	Kellő tapasztalat a szövegek felépítéséről; a szöveg kohéziójáról; a bekezdések szerepéről.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
33.	Önálló szövegalkotás. Elbeszélő fogalmazás írása a fő részek tagolásával.	Elbeszélő fogalmazás írása a hármastagolásnak megfelelően. Szempontok: címválasztás, a mondatok kapcsolódása, tagolás alkalmazása, ötletesség. Önellenzés. A helyesírási szótár használata. Mf. 84–85. o.; 87. o. <i>A magyar helyesírás szabályai</i>	A hatékony, önálló tanulás: kritikai gondolkodás, a megszerzett tudás alkalmazása. Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia: tervezés. Anyanyelvi kommunikáció: kreatív szövegalkotás, a nyelvi kompetencia rugalmas és rutinszerű alkalmazása, egyéni közlési stratégia kialakítása. Személyes kompetencia: önállóság.	Önálló írásbeli fogalmazások készítése elbeszélő szövegformában.
34.	Az önállóan készített fogalmazás javítása.	Az írásbeli munkák javítása, a típushibák megbeszélése. Differenciálás: • a típushibák javítása, • anyanyelvi kommunikáció: kreatív szövegalkotás. Mf. 86. o. <i>A magyar helyesírás szabályai</i>	A hatékony, önálló tanulás: a figyelem összpontosítása, kritikai gondolkodás, problémamegoldó képesség. Személyes kompetencia: önállóság. Szociális kompetencia: tolerancia.	A fogalmazások javítása a tanult fogalmazási ismeretek felhasználásával, a tanító segítségadásával.
35.	Fogalmaz változatosan! Rokon értelmű szavak a szövegben.	Irodalmi alkotások részleteinek vizsgálata. Írói gondolatok megfeleltetése köznapi kifejezésekkel. Rokon értelmű szavak gyűjtése. A műfajnak és a témának megfelelő nyelvi-stilisztikai eszközök kiválasztása: szóhasználat, rokon értelmű szavak.	Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség: • esztétikai megismerés, • belsőkép-készítés. A hatékony, önálló tanulás: • problématalátás, • az azonosság, és a különbözőség megállapítása, • szövegértelmezés.	A fogalmazás témájának megfelelő szavak és kifejezések használata, a fölsleges szóismétlés kerülése.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		Rokon értelmű szavak jelentésárnyalatai a mondatokban. Szövegek választékosabbá tétele rokon értelmű szavak használatával. Mf. 49–50. o.; 84–85. o. <i>Magyar szinonimaszótár</i> <i>Hétszínvirág olvasókönyv</i> <i>Ifjúsági regények</i>	Anyanyelvi kommunikáció: szókincsbővítés.	
36.	Fogalmaz változatosan! Különböző mondatfajták a szövegben.	Irodalmi alkotások részleteinek vizsgálata. Különböző mondatfajták szerepének megfigyelése az irodalmi alkotásokban, a fogalmazásokban. Az érzelmek kifejezése. A műfajnak és a témának megfelelő nyelvi-stilisztikai eszközök kiválasztása: szóhasználat, rokon értelmű szavak, különböző mondatfajták. Képsor értelmezése, eljátszása bábokkal. Történetépítés adott kifejezésekkel. Mf. 51-52. o.; 84-85. o. <i>Magyar szinonimaszótár</i> <i>Hétszínvirág olvasókönyv</i> <i>Ifjúsági regények</i>	A hatékony, önálló tanulás: • olvasáskészség, szövegértés, • a tanultak alkalmazása. Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség: belső kép- készítés. Anyanyelvi kommunikáció: • kreatív szövegalkotás, • beszédképesség, • nonverbális kommunikáció.	A fogalmazás koherenciájának megteremtése tématarassal, a mondatok kapcsolásával. A fogalmazás témájának megfelelő mondatfajták, szavak és kifejezések használata.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
37.	Az anyaggyűjtés módjai.	Az anyaggyűjtés módjainak megfigyelése, vizsgálata, felismerése az olvasott szemelvényekben. Témák gyűjtése az anyaggyűjtés módjainak megfelelően. Szövegalkotás párban vagy csoportban megfigyelés, tapasztalat, olvasás, elképzelés, emlékezés, élmény alapján. Több anyaggyűjtési mód alkalmazásának megfigyelése ugyanazon szövegben. Mf. 53–55. o. <i>Hétszínvirág olvasókönyv</i> A korosztálynak készült könyvek	A hatékony, önálló tanulás: • olvasáskészség, • szövegértés, • lényegkiemelés, • következtetés, • tájékozódás, • a figyelem összpontosítása. • információkeresés. Anyanyelvi kommunikáció: szóbeli és írásbeli szövegalkotás. Személyes kompetencia: kreativitás, fantázia, képzelet.	A szövegalkotás műveleteinek ismerete: anyaggyűjtés. Fogalmak: témaválasztás, anyaggyűjtés
38.	Mesélj az élményeidről! Szövegek vizsgálata, alkotása a kommunikációs szerepek szerint.	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás egyéni élmények alapján. A különbségek megfigyelése, érzékelése a szóhasználatban és a mondszerkesztésben, ha a hallgató (olvasó) személye megváltozik. Események elmondása meghatározott beszédhelyzetekben. A hallgató személy megválasztása. Mf. 56-57. o.	A hatékony, önálló tanulás: olvasáskészség, szövegértés. Anyanyelvi kommunikáció: • beszédmegértés, • kreatív szövegalkotás, • különböző közlési helyzetek felismerése, • a beszédtempó fejlesztése.	Több mondatos összefoglaló szöveg alkotása élményekről, tapasztalatokról, megfigyelésekről. A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása a szöveg alkotáskor.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
39.	A műfajnak megfelelő változatos, hangulatos fogalmazás készítése élmény alapján.	Pár mondatos elbeszélő fogalmazás írása az eddig szerzett ismeretek alkalmazásával egyéni élmény alapján. A műfajnak és a témának megfelelő nyelvi-stilisztikai eszközök kiválasztása: szóhasználat, rokon értelmű szavak, különböző mondatfajták. Mf. 58. o.; 84-85. o.; 87. o.	Szociális és állampolgári kompetencia: a hagyományok tisztelete. Anyanyelvi kommunikáció: - szókincsbővítés, - nonverbális kommunikáció, - nyelvi kompetencia alkalmazása. A hatékony, önálló tanulás: a tanultak alkalmazása. Személyes kompetencia: önértékelés, önellenőrzés.	Több mondatos összefoglaló szöveg alkotása élményekről, tapasztalatokról, megfigyelésekről. A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása a szöveg alkotásakor.
40.	Események leírása olvasmányélmény alapján.	Olvasmányok tartalmának felidézése, elmondása. A mese jellemzőinek megfigyelése. A mese nyelvezetének vizsgálata, szófordulatok, nyelvi formák megfigyelése. Mesére jellemző szókapcsolatok, kifejezések gyűjtése. Meserészlet, mese elmondása „mesélő” stílusban. Történet elmondása valamelyik szereplő nevében. Egy-két mondatos vélemény megfogalmazása az olvasott szövegekben megjelenő szereplők cselekedeteiről, helyzetekről, magatartásokról.	Anyanyelvi kommunikáció: - kreatív szövegalkotás, - szókincsbővítés. A hatékony, önálló tanulás: - olvasáskészség, szövegértés, - információkeresés, - az azonosság és a különbözőség megállapítása, - lényegkiemelés.	Több mondatos összefoglaló szöveg alkotása olvasmányok tartalmáról A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása a szöveg alkotásakor.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		Mf. 59–62. o. <i>Hétszínvirág olvasókönyv</i> O. Nagy Gábor: <i>Magyar szólások és közmondások</i> <i>Mesekönyvek</i>		
41.	Differenciált gyakorlás: • szövegalkotás képsorról, • önálló meseírás, • elbeszélés írása a közlő személyének megváltoztatásával.	Mese alkotása képsorról megadott szavak, kifejezések felhasználásával, illetve önálló meseírás. A mesére jellemző állandó szókapcsolatok, szólások alkalmazása. Olvasmányélmény alapján önálló elbeszélő fogalmazás írása a közlő személyének megváltoztatásával. Mf. 63. o.; 84–85. o.; 87. o.	Személyes kompetencia: az önismeret fejlesztése a differenciált rétegmunka során. Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség: a fantázia és a valóság megkülönböztetése. Anyanyelvi kommunikáció: • kreatív szövegalkotás, • a nem verbális önkifejezés képessége.	A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása a szöveg alkotásakor.
42.	Szövegalkotás elképzelés alapján.	Szövegalkotás képről, képsorról elképzelés alapján. A gondolatok érthető és hatékony közlése. Az elképzelések és érzések kreatív kifejezése. Képsor eseményeinek megfigyelése, kiegészítése egyéni fantázia alapján. Mf. 64–65. o.	A hatékony, önálló tanulás: • olvasáskészség, szövegértés, • képi információk feldolgozása. Személyes kompetencia: képzelet, fantázia. Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség: a fantázia és a valóság megkülönböztetése.	A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása a szöveg alkotásakor.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
43.	Differenciált gyakorlás: - szövegalkotás elképzelés alapján, - elbeszélés írása a közlő személyének megváltoztatásával.	Rövid szépirodalmi szövegek megértése, nyelvi kifejezőmódjuk megfigyelése. Az irodalmi példák szerepe. Tapasztalatszerzés a versekben, szépirodalmi szövegekben használatos művészi eszközökről. Önálló elbeszélő fogalmazás írása a közlő személyének megváltoztatásával elképzelés vagy olvasmányélmény alapján. Mf. 66–67. o.; 84–85. o.; 87. o.	Anyanyelvi kommunikáció: kreatív szövegalkotás. Narratív kompetencia: a visszaadás képessége. Szociális és állampolgári kompetencia: a nemzettudat formálása. A hatékony, önálló tanulás: - információkeresés, - olvasáskészség, szövegértés. Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség: belsőképzés.	A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása a szöveg alkotásakor. Gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése.
44.	Differenciált képességfejlesztés.	Gondolatok, információk, érzelmek és vélemények egyszerű, érthető és hatékony közlése. Szituációs játék. Szógyűjtés, anyanyelvi kommunikáció: szókincsbővítés. Mondatok folytatása a kötőszavaknak megfelelően. Szóbeli és írásbeli szövegalkotás. A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása szövegalkotáskor. Mf. 68–69. o.	Anyanyelvi kommunikáció: beszédképesség. Természettudományos kompetencia: környezettudatosság. A hatékony, önálló tanulás: képi információk feldolgozása. Szociális kompetencia: döntési képesség, vitakészség. Személyes kompetencia: - kreativitás, - önfejlesztés.	A fogalmazás koherenciájának megteremtése tématarassal, a mondatok kapcsolásával. A fogalmazás témájának megfelelő szavak és kifejezések használata, a főleges szóismétlődés kerülése.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
45.	Önálló szövegalkotás. Tetszés szerinti elbeszélő fogalmazás írása.	Önálló elbeszélés készítése kép, képsor vagy élmény alapján. Az elbeszélés írásáról tanultak alkalmazása. Szempontok: címválasztás, a szöveg folyamatossága, tagolás alkalmazása, a témának megfelelő nyelvi-stilisztikai eszközök használata. Önellenőrzés. A helyesírási szótár használata. Mf. 84–85.; 87. o. <i>A magyar helyesírás szabályai</i>	A hatékony, önálló tanulás: kritikai gondolkodás, a megszerzett tudás alkalmazása. Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia: tervezés. Anyanyelvi kommunikáció: kreatív szövegalkotás, a nyelvi kompetencia rugalmas és rutinszerű alkalmazása, egyéni közlési stratégia kialakítása. Személyes kompetencia: önállóság.	A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása a szöveg alkotásakor.
46.	Az önállóan készített fogalmazás javítása.	Az írásbeli munkák javítása, a típushibák megbeszélése. Differenciálás: - a típushibák javítása, - anyanyelvi kommunikáció: kreatív szövegalkotás. Mf. 86. o. <i>A magyar helyesírás szabályai</i>	Személyes kompetencia: önállóság. Szociális kompetencia: tolerancia. A hatékony, önálló tanulás: a figyelem összpontosítása, kritikai gondolkodás, problémamegoldó képeség.	A fogalmazások javítása a tanult fogalmazási ismeretek felhasználásával, a tanító segítségadásával.
47.	Párbeszéd az elbeszélésben.	A köszönés, a bemutatkozás, a kérés, a tudakozódás, a segítségkérés, a segítség megköszönésének gyakorlása társas beszédszituációkban: eladó-vásárló; rendőr-kérdező; könyv kölcsönzés; ismerkedés hasonló korú gyerekekkel.	Anyanyelvi kommunikáció: társas párbeszédhez szükséges szóbeli nyelvi képesség. Szociális kompetencia: - kapcsolatteremtés, odafigyelés másokra. A hatékony, önálló tanulás:	A párbeszéd beillesztése a történetmondásba. Fogalmak: párbeszéd

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
		A párbeszéd formai jegyeinek megfigyelése. Hiányos párbeszéd kiegészítése. Párbeszéd produkálása szóban és írásban. Mf. 70–71. o. <i>Hétszínvirág olvasókönyv</i> <i>Ifjúsági regények</i>	- az információ kezelésének képessége, - analógiás felismerés.	
48.	Események leírása párbeszédes formában.	Prózai szöveg (meserészlet) átalakítása párbeszéddé. Párbeszéd rögtönzése, szerkesztése. Párbeszéd írása hétköznapi helyzethez. Párbeszédet tartalmazó elbeszélő fogalmazás készítése. Mf. 72. o.	Perceptív kompetencia: felfogó-képesség. A hatékony, önálló tanulás: - a tanultak alkalmazása, - íráskészség, - helyesírási képesség. Személyes kompetencia: kudarctűrés.	A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása a szöveg alkotásakor. Gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése.
49.	Párbeszéd a mesékben, elbeszélésekben.	Mese alkotása megadott szavak, kifejezések felhasználásával. Mese kiegészítése párbeszéddel. A mesére jellemző állandó szókapsolatok, szólások alkalmazása mesealkotáskor. Ismert meséhez párbeszéd szerkesztése szerepvállalással. A különféle mondatfajták hanglejtésének gyakorlása párbeszédben. Mf. 73–74. o.	Szociális kompetencia: konfliktuskezelő képesség. Anyanyelvi kommunikáció: - a társas párbeszédhez szükséges szóbeli nyelvi képesség, - kreatív szövegalkotás, vitakészség.	A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása a szöveg alkotásakor. Gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
A KÉPTÖRTÉNET (KIEGÉSZÍTŐ TANANYAG)				
50.	A képtörténet.	A képregény formai vizsgálata. Történet lényeges eseményeihez képsor rajzolása, a képsorhoz rövid szöveg alkotása. Mf. 75–76. o. <i>Gyermekújságok képregényei</i>	Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség: - elképzések kreatív kifejezése, - különféle közlési helyzetek alkalmazása. A hatékony, önálló tanulás: lényegkiemelés. Személyes kompetencia: önkifejezés.	A különböző szövegformák tartalmi és szövegszerkesztési jellemzőinek ismerete.
51.	Rövid képtörténet készítése önállóan.	Az önkifejezés különféle formáinak és lehetőségeinek megismertetése, megvalósításának támogatása. Képtörténet készítése. Mf. 77-78. o.	Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség: - elképzések kreatív kifejezése, - az önkifejezés iránti igény erősítése. A hatékony, önálló tanulás: lényegkiemelés. Személyes kompetencia: önálló feladatvégzés.	Önkifejezés képtörténet készítésekor. A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása a szöveg alkotásakor.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
ÖSSZEFOGLALÁS, RENDSZEREZÉS				
52.	Az elbeszélő fogalmazásról tanultak összefoglalása.	A tanév folyamán a cím szerepéről, jellemzőiről; a szövegek felépítéséről, az időrendről, az esemény, az előzmény és a következmény kapcsolatáról; a szöveg kohéziójáról, a tématartrásról, a nyelvi megformáltságról, az elbeszélő szövegforma jellemzőiről szerzett tapasztalatok összegzése. Mf. 79-81. o.	A hatékony, önálló tanulás: a tananyag összefüggéseinek megértése, lényegkiemelés, összefüggéslátás, logikai gondolkodás. Narratív kompetencia: a visszaadás képessége. Anyanyelvi kommunikáció: a társas párbeszéd képessége .	A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása a szöveg alkotásakor. Gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése. Önálló írásbeli fogalmazások készítése.
53.	A tanult ismeretek alkalmazása.	A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása szövegalkotáskor. Önálló írásbeli fogalmazások készítése elbeszélő szövegformában. Párbeszédes részek illesztése a fogalmazásokba. Az önálló szövegalkotások elemzése, javítása a megismert szövegalkotási szabályok felidézésével. Mf. 79-81. o.	Természettudományos kompetencia: környezettudatos magatartás. A hatékony, önálló tanulás: a tanultak alkalmazása, képi információk feldolgozása. Anyanyelvi kommunikáció: szóbeli és írásbeli szövegalkotás. Személyes kompetencia: kreativitás. Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség: képzelet.	A fogalmazás koherenciájának megteremtése tématartrással, a mondatok kapcsolásával. A fogalmazás témájának megfelelő szavak és kifejezések használata, a főlsleges szóismétlődés kerülése.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag
54.	Útravaló.	Fehér Klára <i>Rövid önéletrajz</i> című elbeszélésének elolvasása, megbeszélése. Tanulói gondolatok a fogalmazásóráról. A tanévben írt legjobb fogalmazások fölolvása. Mf. 82.	A hatékony, önálló tanulás: olvasáskészség, szövegértés, szövegalkotás. Anyanyelvi kommunikáció: a nyelvi kompetencia rugalmas és rutinszerű alkalmazása. Szociális kompetencia: tolerancia, tisztelet és mások megismerésének igénye. Személyes kompetencia: önismeret.	

TANMENET

Fülöp Mária – Szilágyi Ferencné: NYELVTAN ÉS HELYESÍRÁS 3. (AP-030306)

című tankönyvhöz

magyar nyelv és irodalom tantárgyban

2018-19-es tanév

Kecskemét. 2018. szeptember 1.

Somodi Sándorné

Javasolt könyvek, taneszközök

Fülöp Mária – Szilágyi Ferencné: *Nyelvtan és helyesírás tankönyv* 3. évfolyam
Fülöp Mária – Szilágyi Ferencné: *Nyelvtan és helyesírás munkafüzet* 3. évfolyam
Fülöp Mária – Szilágyi Ferencné: *Nyelvtan és helyesírás 3. – Interaktív tananyag*
Szilágyi Ferencné: *Szó értékű képek és szókérttyák (táblakérttyák)* 3-4. évfolyam
Szilágyi Ferencné:: *Ismertető és ötlettár a szókérttyákhoz* 3-4. évfolyam
Szilágyi Ferencné:: *Kézikönyv a magyar nyelv tanításához* 3. évfolyam
Burai Lászlóné – Dr. Faragó Attiláné: *Hétszínvirág olvasókönyv* 2. évfolyam
A magyar helyesírás szabályai (Akadémiai Kiadó)
Magyar értelmező kéziszótár (Akadémiai Kiadó)
O. Nagy Gábor: *Magyar szólások és közmondások* (Gondolat Könyvkiadó)
Magyar szinonimaszótár (Akadémiai Kiadó)

A tanmenetben használt rövidítése:

Tk.
Mf.
It.

Ok.

Megjegyzés:

Iskolánk helyi tantervében a magyar nyelv és irodalom tantárgy heti óraszámá 7.

A tantárgy felosztása: olvasás: 3 óra/hét éves óraszám: 108

fogalmazás: 1.5 óra/ hét

1. félév: 2 óra/hét

éves óraszám: 54

2. félév: 1 óra/ hét

nyelvtan: 2,5 óra/hét

1. félév: 2 óra/hét

éves óraszám: 90

2. félév: 3 óra/hét

A nyelvtan többlet óráit (16 órát) helyesírás gyakorlására, differenciált képességfejlesztésre szánjuk. A normál tanmenetet a rugalmas tanmenet ide vágó anyagával fésültem össze. Ezeket az órákat beépítettem a tanmenetbe és barna színnel jelöltem.

Témák	Új tananyag feldolgozása	Képességfejlesztés, összefoglalás, gyakorlás, ellenőrzés	Teljes óraszám+ 10% 90 óra
Év eleji ismétlés	0	7	7
A mondatfajták	6	4	9+1
A szavak	5	2	5+2
A szófajok-a főnév	14	6	17+3
Az ige	17	9	25+1
A melléknév	7	5	10+2
Tanév végi ismétlés	0	8	8
összesen:	49	41	81+9=90

A szabadon felhasználható 10% -os órákat kék színnel jelöltem.

Az adott órán zöld színnel emeltem ki a fejlesztendő kompetenciaterületet.

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (képességek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
TANÉV ELEJI ISMÉTLÉS					
1.	A beszéd és az írás.	Ismerkedés a taneszközökkel. Beszélgetés az anyanyelvről. Érvelés, párbeszéd, beszélgetés, szituációs játék - egyszerű kommunikációs formák (verbális, nem verbális) alkalmazása.	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Szövegértés, szövegalkotás - Az igényes, kulturált nyelvi magatartásnormák kialakítása <i>Szociális és állampolgári kompetencia</i> - nemzeti azonosságtudat kialakítása	Tk. 3-6. o.	Jelek a mindennapi életben. A nem verbális kommunikáció eszközei. Az osztály saját jelrendszerének megtervezése, elkészítése.
2.	A mondatról tanultak ismételése.	A szövegről, mondatról, szavakról tanultak felidézése, rendszerezése. Nyelvi-nyelvtani jelenségek felismerése előzetes tudás alapján. Tanult szabályok alkalmazása (mondatírás...).	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Mondatalkotás, szövegalkotás fejlesztése - A helyesírás fejlesztése - Igényes íráskép	Tk. 7. o. Mf. 4-5. o.	
3.	A szavakról tanultak ismételése. Szótő és toldalék	A toldalékok szerepe beszédünkben. Megfigyelés, érvelés, következtetés, Szövegalkotás képről. Csoportosítás, válogatás. Kiejtés és írás összehasonlítása. Egyszerű szóelemzés szótagolással és szótőkereséssel. Tanult szabályok felidézése, alkalmazás.	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Szövegértés, szövegalkotás, kommunikáció, szókinccs - Kreatív anyanyelvi gondolkodás - Helyesírási tudatosság <i>A hatékony, önálló tanulás</i> <i>Megfigyelés, memória</i>	Tk. 7. o. Mf. 6-7. o. Ok.	
4.	Szótagolás, elválasztás	Szavak alkotása önállóan és megadott szabály alapján, betűkből, szótagokból. Elválasztási gyakorlatok, játékok egyéni és csoportmunkában. Hibakeresés, hibajavítás. Szabályfelismerés, kombinálás. Szabályok elfogadása, mások gondolatainak megértése.	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Szókinccsfejlesztés, igényes nyelvhasználat <i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Kreativitás, gondolkodás - Helyesírási tudatosság <i>Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia</i> - Együttműködési képesség a csoportmunkák során.	Tk. 8. o. Mf. 8. o.	Mondókák, kiszámolók gyűjtése, szótagolása. Szógyűjtések önállóan vagy csoportban

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (készségek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
5.	A hangokról, betűkről tanultak ismételése A magán- és mássalhangzók. Betűrend	A hang és betű összehasonlítása. Megfigyelés, érvelés, magyarázat, meggyőzés. A magán- és mássalhangzók helyes ejtése és írása a szavakban. Kiegészítés, hibajavítás. Betűrendbe sorolás, szótárhasználat.	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> -A beszédhangok helyes képzése <i>A hatékony, önálló tanulás</i> -A megfigyelés pontossága, memória <i>Anyanyelvi kommunikáció</i> -A helyesírás fejlesztése, az alkalmazás képessége	Tk. 9-10. o. Mf. 7. o. Mf. 10-11. o. Ok.	különböző szempontok szerint. Könyvtárhasználat
6.	Tanév eleji tájékozódó felmérés	Önálló feladatmegoldás	Az alkalmazás képessége	Felmérőlapok I. Tanév eleji felmérés	
7.	A felmérés javítása	Hibafelismerés, javítás. Típus- és egyéni hibák megfigyelése, javítása.	Önellenőrzés, hibajavítás		
A MONDATFAJTÁK					
8.	A kijelentő és a kérdő mondat	Kijelentő és kérdő mondatok alkotása. Mondatalkotások, mondatvégi írásjelek pótlása. Tagolatlan szöveg szavakra, mondatokra tagolása. Mondat- és szövegalkotás képről. Párbeszéd felolvasása helyes hangsúlyozással.	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Szövegértés, szövegalkotás - Kreatív nyelvhasználat - Helyes beszéd, hangsúlyozás <i>Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia</i> - Kreativitás, önkifejezés	Tk. 12-13. o. Mf. 12-13. o. It. Ok.	Találós kérdések gyűjtése, feladványok készítése egymásnak.
9.	A felkiáltó mondat	A beszélői szándék megfigyelése a felkiáltó mondatban. A felkiáltó mondat felismerése szövegben, megkülönböztetése a beszélő szándéka szerint. Felkiáltó mondatok alkotása, kijelentő mondat átalakítása felkiáltássá.	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Olvasás, szövegértés, szövegalkotás - A helyesírási tudatosság alapozása <i>Szociális és állampolgári kompetencia</i> - Együttműködés, mások gondolatának megértése	Tk. 14-15. o. Mf. 14-15. o. It.	

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (készségek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
10.	A felkiáltó mondat	Gyakori mondatkezdő szavak használata: jaj, hű, ó, éljen, ni stb. A felkiáltó mondat helyesírása: mondatkezdés, mondatvégi írásjel. Mondaton belüli vesszők alkalmazása. Szituációs helyzetek, az érzelmek kifejezése felkiáltó mondatokkal.	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Szövegértés, szövegalkotás - Kreatív nyelvhasználat és stílus <i>Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia</i> - Verbális és nem verbális kommunikáció	Tk. 14-15. o. Mf. 14-15. o. It.	Különböző mondatfajtákat tartalmazó szövegrészek, párbeszédek gyűjtése szabadon választott irodalmi művekben, majd ezek előadása párban, csoportban.
11.	Az óhajtó mondat	A beszélői szándék megfigyelése az óhajtó mondatban. Az óhajtó mondat felismerése, megkülönböztetése szövegben. Az óhaj, vágy, kívánság kifejezésének nyelvi eszközei és lehetőségei (megfigyelés, tapasztalatszerzés, reprodukció szövegalkotás. A - bár, bárcsak - szavak használata. Mondatalkotás, átalakítás, kiegészítés.	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Szövegértés, szövegalkotás - Különböző (meglévő) tudáselemek összekapcsolása új ismerettel <i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Feladat- illetve problémamegoldó képesség Önkifejezés, mások gondolatának megértése.	Tk. 16-17. o. Mf. 16-17. o. It.	
12.	A felszólító mondat	A beszélői szándék megfigyelése a felszólító és mondatban. A felszólító mondat felismerése, megkülönböztetése szövegben. Összehasonlítás, kiegészítés, átalakítás. A kérés, felszólítás, parancs tiltás szerepe.	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Szövegértés, szövegalkotás - Helyesírási tudatosság <i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Gondolkodási képességek (megfigyelés, következtetés)	Tk. 18-19. o. Mf. 18-19. o. It.	
13.	A felszólító mondat	A felszólító mondat szerepe beszédünkben. A felszólítást kifejező szavak helyesírásának gyakorlása. Az ismeretek kommunikatív alkalmazása. Szituációs játékok, beszédhelyzetek teremtése. Vélemények megfogalmazása. Mondatalkotás, átalakítás.		Tk. 18-19. o. Mf. 18-19. o. It. Ok.	

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (készségek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
14.	Differenciált képességfejlesztés A mondatokról tanultak gyakorlása	A mondatfajták felismerése a beszélő szándéka szerint. Mondatvégi írásjelek pótlása. Szövegalkotás szóban és írásban, a különböző beszélői szándék alkalmazása kommunikációs helyzetekben. Tk. 20. o.; Mf. 20-21. o.	Anyanyelvi kommunikáció: szövegértés, szövegalkotás; kreatív nyelvhasználat. A hatékony, önálló tanulás: gondolkodási képességek (megfigyelés, elemzés, következtetés).		
15.	Gyakoroljunk!	A mondatfajták felismerése a beszélő szándéka szerint. Mondatvégi írásjelek pótlása. Önálló mondatalkotás, - kiegészítés. Szövegalkotás szóban és írásban, a különböző beszélői szándék alkalmazása kommunikációs helyzetekben.	- Szövegértés, szövegalkotás <i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Kreatív nyelvhasználat és stílus <i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Gondolkodási képességek (megfigyelés, elemzés, következtetés)	Tk. 20. o. Mf. 20-21. o. It.	
16.	Témazáró felmérés: A mondatfajták	A önálló feladatmegoldás, a tanultak alkalmazása.	Önállóság, alkalmazási képesség, döntés.	Felmérőlapok II. A mondatfajták	
17.	A felmérés értékelése, javítása	Egyéni és típushibák megbeszélése, javítása. Érvelés, meggyőzés.	Hibafelismerés és javítás		
A SZAVAK					
18.	Mit tudsz már a szavakról?	A szó fogalma. Szóalkotások betűkből. Szóértelmezés, szómagyarázat. Szópárok jelentésének értelmezése, mondatalkotás (megy - meggy, szurok - szúrok stb.) Rejtvény, szabályjáték	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Kreatív nyelvhasználat, szókincsfejlesztés <i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Kreativitás, gondolkodás	Tk. 21. o. Mf. 22-23. o.	

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (képességek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
19.	A rokon értelmű szavak	Rokon értelmű szavak gyűjtése, szerepének megfigyeltetése. Szókincsbővítés, árnyaltabb kifejezőmód a rokon értelmű szavakkal. Szócsaládok összeállítása, szótárhasználat. Indoklás, jelentésértelmezés.	- Szókincsfejlesztés, szövegértés, szövegalkotás, választékos nyelvhasználat, kifejezőmód <i>Szociális és állampolgári kompetencia</i> - Együttműködési képesség, egymás tanítása, tolerancia	Tk. 22-23. o. Mf. 24-25. o. It. Ok.	Saját „szókincstár” összeállítása. Eddig ismeretlen vagy kevésbé ismert szavak, szinonimák gyűjtése.
20.	Az ellentétes jelentésű szavak (kiegészítő tananyag)	Ellentétes jelentésű szópárok gyűjtése. Szabályfelismerés, szabályjátékok, rejtvények. Mondat- kiegészítés, átalakítás. Szavak csoportosítása, válogatása. Anyanyelvi játékok (kakukktójtás, rejtvény...)	<i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Gondolkodási képességek (logika, szabály, összefüggés felfedezése) - Kreatív anyanyelvi gondolkodás, az alkalmazás képessége <i>Szociális és állampolgári kompetencia</i> - egymástól tanulás	Tk. 24-25. o. Mf. 26-27. o. It.	Szó és betűrejtvények készítése, gyűjtése.
21.	Hány jelentése lehet egy szónak? A többjelentésű szavak	Megfigyelés: sok olyan szavunk van, amelynek több jelentése is lehet. Kapcsolat felfedezése lerajzolt léppárok között. Mondatalkotás a képpárok szavaival. Következtetés: Miért kaphatták ugyanazt a nevet? Csoportosítás: egyjelentésű, többjelentésű szavak.	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - szóértelmezés, szómagyarázat - Kreatív anyanyelvi gondolkodás <i>A hatékony, önálló tanulás</i> - összefüggés felfedezése - <i>Önállóság az információszerzésben, a feladatvégzésben</i>	Tk. 26-27. o. Mf. 28-29. o.	
22.	Az azonos alakú szavak	Tapasztalásra épülő fogalomalkotás Azonos alakú szavak jelentéseinek értelmezése. Mondatalkotás a különböző jelentésekkel. Csoportosítás jelentés szerint.	<i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Gondolkodási képességek (megfigyelés, összehasonlítás, elemzés) <i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - <i>Kreatív anyanyelvi gondolkodás, nyelvhasználat</i>	Tk. 28-29. o. Mf. 30-31. o.	

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (készségek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
23.	Differenciált képességfejlesztés A szavakról tanultak gyakorlása	Rendszerezés. Szavak válogatása, csoportosítása megadott szempontok szerint. Szabályfelismerés, szabálynak megfelelő szógyűjtés.	A hatékony, önálló tanulás: gondolkodási képesség (felismerés, csoportosítás, összefüggések megértése...). Anyanyelvi kommunikáció: kreatív szó- és nyelvhasználat.		
24.	Mit tudsz a szavakról?	Rendszerezés Szavak válogatása, csoportosítása megadott szempontok szerint. Szabályfelismerés, szabálynak megfelelő szógyűjtés. Mondat kiegészítése azonos alakú szavakkal.	A hatékony, önálló tanulás - Gondolkodási képesség (felismerés, csoportosítás, összefüggések megértése...) Anyanyelvi kommunikáció - Kreatív szó- és nyelvhasználat Szociális és állampolgári kompetencia - Együttműködési képesség, egymástól tanulás	Tk. 30. o. Mf. 32-33. o.	
A SZÓFAJOK					
25.	Mit jelentenek a szavak? A szófaj fogalmának előkészítése	Szavak jelentésének megfigyelése. Gondolkodási műveletek segítségével nyelvtani jelenségek megfigyeltetése. Csoportosítás, összehasonlítás, szókincsfejlesztés. Kooperatív tanulási technikák alkalmazása	A hatékony, önálló tanulás - Felfedező, induktív tanulási technika; - Gondolkodási képesség (összefüggések megértése...) Anyanyelvi kommunikáció - Értelmező szó, mondat és szövegolvasási képesség.	Tk. 31-33. o. Mf. 34-35. o. It.	Anyanyelvi játékok, játékos versenyek: Activiti, Barchoba, Ki vagyok én?, Mit visz a kishajó? (Pl.: csak tulajdonságot jelentő szavakat...)

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (készségek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
26.	A szófaj fogalmának előkészítése	Szavak csoportosítása jelentésük szerint. Szógyűjtés, jelentésértelmezés. A szófajok összehasonlító áttekintése. (páros és/vagy csoportmunkák).	<i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Logikus gondolkodás, összefüggések felfedezése - Együttműködési képesség, egymástól tanulás - Funkcionális írás	Tk. 31-33. o. Mf. 34-35. o.	
A FŐNÉV					
27.	A főnév fogalma	A főnév fogalmi jegyeinek kialakítása induktív módon. Főnevek jelentésének megfigyelése (élőlényt, tárgyat, gondolati dolgot nevez meg.). Kiemelt főnevek csoportosítása. Magyarázat, meggyőzés, érvelés.	<i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Az önálló tanulási képességek (emlékezet, figyelem, gondolkodás) - Írásrutin, helyesírás <i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Olvasás, szövegértés	Tk. 34-35. o. Mf. 36. o. It.	Anyanyelvi játékok, játékos versenyek: Activiti, Barchoba, Ki vagyok én?, Mit visz a kishajó? (Csak főnevet visz, ami megadott
28.	A főnév felismerése	Főnevek felismerése szócsoporthoz, mondatokban és szövegben. Főnevek gyűjtése tematikus csoportosítással. Kooperatív technikák alkalmazása. Főnevek alkotása betűkből, szótagokból. Gyűjtés képekről.	Gondolkodási képességek (felismerés, csoportosítás, hozzárendelés...) <i>Szociális és állampolgári kompetencia</i> - Együttműködési képesség, egymástól tanulás Írásrutin, helyesírás	Tk. 36. o. Mf. 37. o. Ok.	betűvel kezdődik, vagy megadott szótagszáma, vagy élőlény neve...) Szókitaláló: rajzold le, írd körül...
29.	A főnév fajtái A köznévi és a tulajdonnévi	A tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer alapozása. Nyelvi jelenségek megfigyelése, következtetés, szabályalkotás, elvonatkoztatás. Szógyűjtés, csoportosítás.	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - A helyesírás alapozása - Összetett intellektuális képességek fejlesztése - Olvasás, szövegértés	Tk. 38-39. o. Mf. 38-39. o. It.	Tulajdonnév gyűjtése csoportokban a településről és környékéről.

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (készségek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
30.	A köznév és a tulajdonnév	A főnév fajtáinak csoportosítása, megnevezése. Köznevek és tulajdonnevek felismerése, megfigyelése a mondatban. A köznév és a tulajdonnév felismerése szövegben, csoportosításuk. Szógyűjtés, köznév és tulajdonnév egymáshoz rendelése.	- A nyelvi tudatosság fokozása, szabályalkalmazás <i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Gondolkodási képességek (megfigyelés, csoportosítás) - Önállóság az információszerzésben, a feladatvégzésben	Tk. 38-39. o. Mf. 40-41. o. Ok.	Anyanyelvi játékok (Ország-város, Ki vagyok én?...) Térképvázlat készítése, bemutatása (kiállítás) a településre jellemző tulajdonnevekkel (pl.: a település egyik részéről, az iskola környékéről...).
31.	A köznév és a tulajdonnév helyesírása.	Analóg nyelvi jelenségek megfigyeltetésével, elemzésével nyelvtani fogalmak kialakítása, ismeretek elsajátítása. Helyesírási szabályok alkotása, alkalmazása. Betűpótlások, csoportosítások.	- Önállóság és tudatosság a szabályalkalmazásban. <i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Kreatív nyelvhasználat - Olvasás, szövegértés, szókincsfejlesztés	Tk. 40-41. o. Mf. 42. o. It.	Témahét: nyelvi hagyományörzés, a szólások, közmondások szerepe beszédünkben. Olyan szólások, közmondások gyűjtése, amelyekben toldalékos főnevek
32.	A köznév és a tulajdonnév helyesírása.	Tapasztalatszerzés a tulajdonnevek különböző fajtáiról, helyesírásuk gyakorlása kooperatív munkával. A köznevek és tulajdonnevek helyesírásának változatos gyakorlása: betűpótlás, hibajavítás, párosítás, csoportosítás...	<i>Szociális és állampolgári kompetencia</i> - Együttműködési képesség, egymástól tanulás, <i>Természettudományos komp.</i> <i>A hatékony, önálló tanulás</i> - emlékezet, figyelem, gondolkodás - Írásrutin, helyesírás, szabálykövetés	Mf. 43-45. o.	
33.	A főnevek toldalékos alakjai	Nyelvi jelenségek tapasztalatokra épülő megfigyeltetése. A toldalék szerepének vizsgálata. Egyszerű szóelemzések Toldalékok pótlása, hibajavítás. Toldalékos szavak alkotása, gyűjtése kérdések segítségével.	<i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Elemzőképesség, analógiák <i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Olvasás, szövegértés, szövegalkotás -A nyelvi tudatosság, helyesírás	Tk. 42-43. o. Mf. 46-47. o. It. Ok.	

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (képességek, készségek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
34.	A főnév egyes és többes száma, a többes szám jele.	A többes szám jelölésének felfedezése, felismerése szövegben is szövegértelmezéssel. A többes szám szerepe. Többes számú főnevek alkotása. Összehasonlítás, szabályalkalmazás, csoportosítás. A toldalék megváltozásának megfigyelése	-A helyesírási tudatosság alapozása <i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Önállóság az információszerzésben, a feladatvégzésben - Gondolkodási képességek (szabályalkotás, csoportosítás)	Tk. 44-45. o. Mf. 48-49. o. It.	találhatók. Értelmezés, lerajzolással, bemutatással, történetbe ágyazással.
35.	Differenciált képességfejlesztés . A toldalékos főnevek helyesírása	Toldalékos főnevek felismerése szövegben. Főnevek toldalékolása, csoportosítása. A toldalékos főnevek helyes ejtése és helyesírása. Mf. 50-51. o.	Anyanyelvi kommunikáció: olvasáskészség, szövegértési képesség, helyesírási képesség, íráskészség. Matematikai kompetencia: az osztályozás képessége. A hatékony, önálló tanulás: vizuális és verbális emlékezet, következtetések; a példakeresés képessége.		
36.	A –t ragos főnevek	Megfigyelésre, tapasztalatokra épülő, induktív ismeretsajátítás. A –t ragos főnevek szerepe, felismerése, helyesírása. Helyesírási szabályalkotás, annak alkalmazása különböző írástevékenységekben. Toldalékolás, csoportosítás.	Anyanyelvi kommunikáció - Olvasás, szövegértés - Feladat- illetve problémamegoldó képesség - A helyesírási tudatosság alapozása, szabályalkalmazás	Tk. 46-47. o. Mf. 50-51. o. It.	

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
37.	A -ból, -ből, -ről, -ről, -től, -től ragos főnevek	A -ból, -ből, -ről, -ről, -től, -től ragos főnevek szerepének megfigyelése, felismerésük szövegben. Helyesírási szabály felfedezése, megfogalmazása. Szavak, mondatok kiegészítése.	<i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Önállóság az információszerzésben, a feladatvégzésben - Olvasás, szövegértés, szóbeli szövegalkotás -A helyesírási tudatosság alapozása. <i>szabályalkalmazás</i>	Tk. 48-49. o. Mf. 52-53. o. It.	
38.	A -ban, -ben, -ba, -be ragos főnevek	A -ba, -be, -ban, -ben ragos főnevek helyes használatának gyakorlása mondatalkotással, szövegértelmezéssel. Megfigyelésre, tapasztalásra épülő szabályalkotás. Toldalékok pótlása, hibajavítás, toldalékos szavak csoportosítása.	<i>Szociális és állampolgári kompetencia</i> - Együttműködési képesség, egymástól tanulás, tolerancia <i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - <i>Értelmező olvasás, szövegértés</i> - Helyes, igényes nyelvhasználat és helyesírás	Tk. 50-51. o. Mf. 54-55. o. It.	
39.	A főnevek helyesírása	A tanult helyesírási szabályok kreatív alkalmazása egyéni, páros és csoportmunkában. Szavak halmazokba rendezése, hibajavítás, toldalékok pótlása. Mondat és szövegalkotás toldalékos szavakkal. Tollbamondás, önellenőrzés.	- <i>Írásrutin és helyesírás</i> <i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Gondolkodási képességek (memória, rendszerezés, kreativitás) - Tanulási képesség önállóan és csoportban.	Tk. 52-53. o. Mf. 56-57. o.	Anyanyelvi játékok: szólancok főnevekkel; szövegalkotás szóhalmazból véletlenszerűen kihúzott főnevekkel névelők használatával csoportmunkában. Egymás történeteinek meghallgatása, átalakítása.
40.	A főnévről tanultak összefoglalása, rendszerezése.	A főnevek felismerése szövegben, csoportosítás jelentés szerint. Köznév és tulajdonnév felismerése, a rájuk vonatkozó helyesírási szabály alkalmazása. Toldalékos főnevek helyesírása. Betűpótlás, mondatok kiegészítése.	<i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Gondolkodási képességek (rendszerezés, csoportosítás) - <i>A nyelvi tudatosság fokozása, az alkalmazás képessége</i> <i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Értelmező olvasás, szövegértés	Tk. 54-55. o. Mf. 58-59. o. Ok.	

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (képességek, készségek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
41.	A főnévről tanultak összefoglalása, rendszerezése.	Tanult helyesírási szabályok felismerése és alkalmazása feladatmegoldás, írástevékenység során. Hibásan írt szavak felismerése és javítása mondatban, szövegben a szabály felidézésével. Tollbamondás, emlékezetből írás.	<i>Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia</i> - Tanulási képesség önállóan és csoportban. <i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Gondolkodási képességek (megfigyelés, memória) - Írásrutin és helyesírás	Tk. 56. o. Mf. 60-61. o.	Differenciált rétegmunka
42.	Differenciált képességfejlesztés A toldalékos főnevek helyesírása	Toldalékos főnevek felismerése szövegben. Főnevek toldalékolása, csoportosítása. A toldalékos főnevek helyes ejtése és helyesírása. Mf. 54-55. o.	Anyanyelvi kommunikáció: olvasáskészség, szövegértési képesség, helyesírási képesség, íráskészség. Matematikai kompetencia: az osztályozás képessége. A hatékony, önálló tanulás: vizuális és verbális emlékezet, következtetések; a példakeresés képessége.		
43.	Felmérés	A főnévről szerzett ismeretek felmérése	- Önálló feladat-, problémamegoldó és önellenőrző képesség.	III. sz. felmérőlap A főnév	
44.	A felmérés javítása	A felmérés értékelése. A hiányok pótlása, javítások a feladatok megoldásával.	<i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Önellenőrző, hibafelismerő, hibajavító képesség, önismeret		
AZ IGE					

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (készségek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
45.	Az ige fogalma, jelentése. Cselekvést jelentő szavak,	Fogalomalkotás nyelvi tapasztalat alapján. Az ige, jelentésének megfigyelése: kifejezhet cselekvést, történet. A cselekvések bemutatása, eljátszása. Cselekvést jelentő igék keresése szóhalmazban, szövegben. Összehasonlítás, fogalomalkotás.	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - A nyelvi tudatosság fokozása <i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Logikus gondolkodás, összefüggések felfedezése - Értelmező olvasás, szövegértés, szövegalkotás	Tk. 57-58. o. Mf. 62-63. o. It.	Játék: Találd ki az igét! Kis lapokra felírt cselekvéseket kell egy-egy gyereknek eljátszani, a többiek pedig találják ki, hogy mi volt a lapra írva.
46.	Az ige fogalma, jelentése. Cselekvést, történet jelentő szavak	Fogalomalkotás nyelvi tapasztalat alapján. Az ige jelentésének vizsgálata: az ige történet is kifejezhet. A történet jelentő igék felismerése Igék tematikus gyűjtése kérdések, képek alapján,, csoportosításuk. Szövegek, mondatok kiegészítése igékkel.	<i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Önállóság az információszerzésben, a feladatvégzésben - Gondolkodási képességek (megfigyelés, memória) <i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Értelmező olvasás, szövegértés, szövegalkotás	Tk. 59-60. o. Mf. 64-65. o. Ok.	Kreatív szövegalkotás 5-6 megadott igével.
47.	Cselekvést, történet, létezés jelentő szavak	Fogalomalkotás nyelvi tapasztalat alapján. Az ige jelentésének vizsgálata: az ige létezés is kifejezhet. Létezés jelentő igék felismerése. Mondat-, szövegalkotás igékkel. Az ige mondatbeli szerepének vizsgálata.	<i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Gondolkodási képességek (emlékezet, fogalomalkotás) <i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Szövegértés, szövegalkotás - Írásrutin és helyesírás	Tk. 60-61. o. Mf. 64-65. o.	
48.	Az ige ragozása	Az igék felismerése, ragozása. Az egyes és többes szám fogalma. A személyrag fogalma, szerepének megfigyelése. Egyszerű szóelemzések, szótő és személyrag megkeresése. Személyragok pótlása szavakban, szövegben.	<i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Önállóság az információszerzésben, a feladatvégzésben - A verbális gondolkodás fejlesztése <i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - A nyelvi tudatosság fokozása	Tk. 62-63. o. It.	

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (készségek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
49.	Az ige ragozása	A cselekvő számának, személyének megállapítása. A személyes névmások használata (megnevezés nélkül). Szöveg átalakítása a cselekvő személyének megfelelően. Igeragozási gyakorlatok.	- Gondolkodás (analógiák felismerése példák alapján) <i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Értelmező olvasás, szövegértés, reprodukív szövegalkotás - Funkcionális nyelvhasználat	Mf. 66-67. o.	Hibavadászat csoportokban. Ki talál több helyesírási hibát újságokban, könyvekben,
50.	Az igeidők A jelen idejű igék	Az igék vizsgálata, összehasonlítása szövegkörnyezetben. Indoklás, magyarázat. Mondatok átalakítása, a cselekvés idejének megváltoztatása. A jelen idejű igék megfigyelése, szerepe, használata.	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Szóbeli kifejezőképesség (érvelés, magyarázat) - Szövegértés, szövegalkotás - A nyelvi tudatosság fokozása	Tk. 64. o. Mf. 68-69. o. It.	nyomtatványokban, plakátokon, egyéb feliratokon (otthon, iskolában, utcán, kirakatban...). Hogyan kell ezekezt a hibákat javítani? (Szótárhasználat)
51.	A jelen idejű igék	A jelen idejű igék felismerése, csoportosítása. Igeragozási gyakorlatok. Rokont értelmű és ellentétes jelentésű j. idejű igék. Szókincsbővítés szómagyarázattal.	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - A verbális gondolkodás fejlesztése - Írásrutin, helyesírás - Szövegértés, szóbeli szövegalkotás	Tk. 65. o. Mf. 68-69. o.	
52.	A múlt idejű igék	Fogalomalkotás nyelvi tapasztalat alapján. Az ige múlt idejének megfigyeltetése, igék elemzése. Helyesírási szabály fogalmazása a múlt idő jeléhez. Mikor –t, mikor –tt? Múlt idejű igék felismerése szóhalmazban, szövegben. Tollbamondás.	Gondolkodási képességek (fogalomalkotás, általánosítás, összefüggések felfedezése) Tudatosság, szabálykövetés a helyesírásban. <i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - A verbális gondolkodás fejlesztése	Tk. 66-67. o. Mf. 70-71. o. It.	Egymás szövegeinek, fogalmazásának átalakítása (más szereplő nevében, más időben stb.)

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (készségek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
53.	A múlt idejű igék	Múlt idejű igék felismerése, csoportosítása. Helysírasi szabály alkalmazása. Ige ragozása múlt időben. Jelen idejű igék átalakítása múlt idejűvé. Szavak, mondatok kiegészítése, szövegalkotás múlt idejű igékkel.	- Szövegértés, szövegalkotás <i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - A verbális gondolkodás fejlesztése <i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Önállóság a feladatmegoldásban önellenőrzésben	Mf. 71-73. o. Ok.	
54.	Differenciált képességfejlesztés A múlt idejű igék helyesírása	Múlt idejű igék felismerése szóhalmazban, szövegben. A múlt idejű igék és a -t ragos főnevek megkülönböztetése, csoportosítása. A múlt idő jelének helyes használata. Mf. 70-73. o.	Anyanyelvi kommunikáció: olvasáskészség, szövegértési képesség, helyesírasi képesség, íráskészség. Matematikai kompetencia: az osztályozás képessége. A hatékony, önálló tanulás: vizuális és verbális emlékezet, következtetések; a példakeresés képessége.		
55.	A jövő idejű igék	Fogalomalkotás nyelvi tapasztalat alapján. A jövő időre utaló szövegkörnyezet megfigyeltetése. A jövő idő kifejezésének eszközei, az összetett igealak elemzése. Mondatok átalakítása, önálló szövegalkotás.	- Írásrutin, helyesírás <i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Szövegértés, mondat- és szövegalkotás - A verbális gondolkodás fejlesztése	Tk. 68-69. o. It.	

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (képességek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
56.	A jövő idejű igék	A jövő idejű igealak felismerése. Szavak, mondatok átalakítása úgy, hogy jövő időt fejezzenek ki. Páros munka. Mondatkiegészítés, mondatalkotás. Feladatmegoldás kooperatív munkában.	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - A nyelvi tudatosság fokozása - Szövegértés, szövegalkotás <i>Szociális és állampolgári kompetencia</i> - Együttműködési képesség, egymástól tanulás	Mf. 74-75. o. Ok.	
57.	Differenciált képességfejlesztés A jövő idejű igék helyesírása	Jövő idejű igealakok felismerése szóhalmazban, szövegben. A jövő idejű igealakok megkülönböztetése, csoportosítása. A jövő idejű igealakok helyes használata. Mf. 74-75. o.	Anyanyelvi kommunikáció: olvasáskészség, szövegértési képesség, helyesírási képesség, íráskészség. Matematikai kompetencia: az osztályozás képessége. A hatékony, önálló tanulás: vizuális és verbális emlékezet, következtetések; a példakeresés képessége.		
58.	Az igekötős ige	Fogalomalkotás nyelvi tapasztalat, megfigyelés alapján. Az igekötők jelentésmódosító szerepe. A leggyakoribb igekötők megismerése. Igekötők kapcsolása igékhez, a megváltozott cselekvések bemutatása (kilép, belép, fellép, rálép...)	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - A verbális gondolkodás fejlesztése <i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Gondolkodás (megfigyelés, összehasonlítás, fogalomalkotás) - Értelmező olvasás	Tk. 70-71. o. Mf. 78-79. o. It.	Játékos verseny: olyan igék gyűjtése, amelyekhez a legtöbb igekötő kapcsolható

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (készségek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
59.	Az igekötő közvetlenül az ige előtt áll		<i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Önállóság a feladatmegoldásban önellenőrzésben - Írásrutin, helyesírás, szabálykövetés - Értelmező olvasás, szövegalkotás	Tk. 72-73. o. Mf. 80-81. o. Ok.	
60.	Differenciált képességfejlesztés Az igekötős igék helyesírása	Az igekötős igék felismerése szóhalmazban, szövegben. Igekötős igék alkotása, csoportosítása. Mondatok kiegészítése a megfelelő igekötős igével. Mf. 80-81. o.	Anyanyelvi kommunikáció: olvasáskészség, szövegértési képesség, helyesírási képesség, íráskészség. Matematikai kompetencia: az osztályozás képessége. A hatékony, önálló tanulás: vizuális és verbális emlékezet, következtetések; a példakeresés képessége.		
61.	Az igekötő az ige után áll	Különírt igekötős igealak megfigyelése elemzése, helyesírási szabály megfogalmazása. Különírt igekötős igealakok előállítás, felismerése. Szabály alkalmazása példák, analógiák alapján.	Anyanyelvi kommunikáció: olvasáskészség, szövegértési képesség, helyesírási képesség, íráskészség. Matematikai kompetencia: az osztályozás képessége.	Tk. 74-75. o. Mf. 82-83. o.	Igekötős igék keresése szövegekben, betűrácsban stb.

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (készségek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
62.	Differenciált képességfejlesztés Az igekötős igék helyesírása	Az igekötős igék felismerése szóhalmazban, szövegben. Igekötős igék alkotása, csoportosítása. Mondatok kiegészítése a megfelelő igekötős igével. Mf. 82-83. o.	A hatékony, önálló tanulás: vizuális és verbális emlékezet, következtetések; a példakeresés képessége.		Játékos csoportverseny:
63.	Az igekötő és az ige között más szó áll	A három szóból álló igekötős igealak megfigyelése, elemzése, szabályalkotás. Igealakok előállítás közbeékeléssel.	A hatékony, önálló tanulás - Önállóság a feladatmegoldásban önellenőrzésben - Gondolkodás (megfigyelés, emlékezet, analógiák felismerése) - Írásrutin, helyesírás, szabálykövetés	Tk. 76-77. o. Mf. 84-85. o.	ly vagy j betűt tartalmazó igék gyűjtése csoportosítva, tábló készítése, kiállítása a tanteremben.
64.	Differenciált képességfejlesztés Az igekötős igék helyesírása	Helyesírási gyakorlatok során szabálytudatosítás, önellenőrzés, hibajavítás.	Anyanyelvi kommunikáció: olvasáskészség, szövegértési képesség, helyesírási képesség, íráskészség. Matematikai kompetencia: az osztályozás képessége. A hatékony, önálló tanulás: vizuális és verbális emlékezet, következtetések; a példakeresés képessége.		

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (készségek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
65.	Az igék helyesírása Az -ít, -ul, -ül végű igék.	Példák, analógiák alapján hasonlóság, szabály felfedezése. (-ít, -ul, -ül végű igék) Igék gyűjtése felismert szabályokhoz. Igék átalakítása, mondatok kiegészítése. Válogató másolás. Látó-halló tollbamondás.	- Írásrutin, helyesírás, szabálykövetés <i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Önállóság a feladatmegoldásban önellenőrzésben <i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Szövegértés, mondatalkotás	Tk. 78-79. o. Mf. 86-87. o. It.	
66.	Az igék helyesírása	J-ly az igékben. Hosszú, rövid magán- és mássalhangzók az igékben (<i>száll, megy, tol, hall, kísér, ijed, csíp, csipked...</i>) Betűpótlás, csoportosítás. Ige vagy főnév (zug – zúg, eset – esett)? Bizonyítás mondatalkotással.	<i>Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia</i> Feladat- és problémamegoldó képeség, együttműködés <i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Kreatív anyanyelvi gondolkodás - Nyelvhasználat, helyesírás - Írásrutin, helyesírás, szabálykövetés	Tk. 80-81. o. Mf. 88-89. o.	
67.	Mit tudsz már az ígéről? Az ígéről tanultak összefoglalása, rendszerezése	A tanultak felidézése, alkalmazása, igék elemzése megadott szempontok szerint. Az ige helyesírásáról tanultak alkalmazása a gyakorlatban. Igék csoportosítása, átalakítása, kiegészítése. Mondat- és szövegalkotás.	<i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Gondolkodás (megfigyelés, emlékezet, analógiák felismerése) - Írásrutin, helyesírás, szabálykövetés - Önállóság a feladatmegoldásban önellenőrzésben	Tk. 82-84. o. Mf. 90-91. o.	Differenciált rétegmunka
68.	Differenciált képességfejlesztés Az ígéről tanultak gyakorlása	Tanult helyesírási szabályok felismerése és alkalmazása feladatmegoldás, írástevékenység során. Tollbamondás, emlékezetből írás. Az írásbeli munkák ellenőrzése önállóan vagy tanítói segítséggel, a hibák javítása.	Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia: tanulási képesség önállóan és csoportban. A hatékony, önálló tanulás: gondolkodási képességek	Tk.:83-84.o.	

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (készségek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
			(megfigyelés, memória); írásrutin és helyesírás.		
69.	Felmérés	Az ígéről szerzett ismeretek felmérése	- Önálló feladat-, problémamegoldó és önellenőrző képesség.	IV. sz. felmérőlap Az ige	
70.	A felmérés értékelése, javítása	Egyéni- és típushibák. A hiányok pótlása, javítása.	- Önellenőrző, hibafelismerő, hibajavító képesség, önismeret		
A MELLÉKNÉV					
71.	A melléknév fogalma, jelentése	Fogalomalkotás nyelvi tapasztalat, megfigyelés alapján. A melléknévek szerepének megfigyelése beszédünkben és írásunkban. Melléknévek jelentése, felismerése szócsoportokban, mondatokban és szövegben.	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> -Szó- és írásbeli nyelvhasználat -Értelmező olvasás, szövegalkotás <i>A hatékony, önálló tanulás</i> -Gondolkodás (megfigyelés, elemzés, fogalomalkotás)	Tk. 85-87. o. Mf. 92-93. o. It.	Tulajdonságok gyűjtése állatokról, növényekről, híres emberekről. egyéni vagy csoportmunkában. Feladványok
72.	A melléknév fogalma, jelentése	A melléknévek helyes használata, szókincsfejlesztés, árnyalt, kifejezőmód. Mondatok, szövegek kiegészítése melléknévekkel. Tematikus szógyűjtések párban, csoportban.	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - <i>A verbális gondolkodás, a helyesírás fejlesztése</i> <i>Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség</i> -Helyes nyelvhasználat <i>A hatékony, önálló tanulás</i> -Önállóság a feladatmegoldásban önellenőrzésben	Tk. 85-87. o. Mf. 92-93. o. Ok.	készítése egymásnak a gyűjtött tulajdonságok felhasználásával.

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (készségek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
73.	A melléknév fokozása	A tulajdonságok mértékének összehasonlítása, kifejezési lehetősége. A fokozott melléktnevek szerepe, felismerése. A fokozás jelei. A fokozott melléktnevek helyes használata és írása.	<i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Gondolkodás (megfigyelés, elemzés, összehasonlítás) - A verbális gondolkodás fejlesztése; - Önállóság a feladatmegoldásban önellenőrzésben	Tk. 88-89. o. It.	
74.	A melléknév fokozása	A fokozott melléktnevek felismerése szóhalmazban, szövegben.	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Helyes nyelvhasználat - Értelmező olvasás, szövegalkotás - Írásrutin, helyesírás	Mf. 94-95. o.	
75.	Differenciált képességfejlesztés . A fokozott melléktnevek helyesírása	Fokozott melléktnevek alkotása, csoportosítása. Mondatok kiegészítése a megfelelő fokozott alakú melléktnévvel.	Anyanyelvi kommunikáció: olvasáskészség, szövegértési képesség, helyesírási képesség, íráskészség. Matematikai kompetencia: az osztályozás képessége. A hatékony, önálló tanulás: vizuális és verbális emlékezet, következtetések; a példakeresés képessége.		
76-77.	A melléktnevek helyesírása	Szabályalkotás nyelvi tapasztalat, megfigyelés alapján. Ó, ő, ú, ű végű melléktnevek. Következtetés, általánosítás, indoklás. Szavak, mondatok kiegészítése. Ly- j a melléktnevekben.	- Kreatív anyanyelvi gondolkodás, nyelvhasználat - Írásrutin, helyesírás <i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Önállóság a feladatmegoldásban önellenőrzésben, a tanultak alkalmazása	Tk. 90-91. o. Mf. 96-97. o. It.	

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (készségek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
78.	Gyakoroljunk!	A melléknevek felismerésének, használatának és helyesírásának gyakorlása. Szóalkotások, kiegészítések, nyelvi játékok, rejtvények. Szólások jelentésének kifejezése melléknévvvel.	Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia - Önállóság a feladatmegoldásban önellenőrzésben Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség - Kreatív anyanyelvi gondolkodás, nyelvhasználat	Mf. 98-99. o. Ok.	Gyűjtőmunka: Melléknevek szólásokban, közmondásokban.
79.	Mit tudsz már a melléknévről?	A tanultak rendszerezése, összefoglalása. Az melléknév helyesírásáról tanultak alkalmazása a gyakorlatban. A melléknév stílusélénkítő hatása. Rokon értelmű, ellentétes jelentésű melléknevek gyűjtése.	Anyanyelvi kommunikáció - Kreatív anyanyelvi gondolkodás, helyesírás - Írásrutin, helyesírás, szabálykövetés Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség - Szó- és írásbeli nyelvhasználat, stílus fejlesztése	Tk. 92-94. o. Mf. 100-101. o.	Differenciált rétegmunka
80.	Differenciált képességfejlesztés A melléknévről tanultak gyakorlása	Tanult helyesírási szabályok felismerése és alkalmazása feladatmegoldás, írástevékenység során. Tollbamondás, emlékezetből írás. Az írásbeli munkák ellenőrzése önállóan vagy tanítói segítséggel, a hibák javítása.	Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia: tanulási képesség önállóan és csoportban. A hatékony, önálló tanulás: gondolkodási képességek (megfigyelés, memória); írásrutin és helyesírás.	Tk:93-94.o.	
81.	Felmérés	A melléknévről szerzett ismeretek felmérése	- Önálló feladat-, probléma-megoldó és önellenőrző képesség.	V. sz. felmérőlap A melléknév	
82.	A felmérés javítása	Egyéni- és típushibák. A hiányok pótlása, javítások a feladatok megoldásával.	- Önellenőrző, hibafelismerő, hibajavító képesség, önismeret		

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (készségek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
TANÉV VÉGI ISMÉTLÉS					
83.	Tanév végi ismétlés	A tanult ismeretek és helyesírási tudnivalók komplex módon való alkalmazása. A szófajok felismerése és értelmezése, csoportosítása a tanult szempontok szerint köznyelvi és irodalmi szövegekben.	<i>A hatékony, önálló tanulás</i> - Írásrutin, helyesírás - Gondolkodás (megfigyelés, emlékezet, felidézés, alkalmazás) <i>Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia</i> - Önállóság a feladatmegoldásban önellenőrzésben	Tk. 95-96. o. Mf. 102-111. o.	Játékos anyanyelvi fejtörők, rejtvények megoldása, feladványok készítése egymásnak.
84-85.	Differenciált képességfejlesztés. A szófajok helyesírása	Hiányos szövegek kiegészítése a megfelelő szófajú szavakkal, szóalakokkal. Szókapcsolatok, mondatok, szövegek szerkesztése a tanult szófajok nyelvtani és helyesírási ismereteinek alkalmazásával.	Anyanyelvi kommunikáció: olvasáskészség, szövegértési képesség, helyesírási képesség, íráskészség. Matematikai kompetencia: az osztályozás képessége. A hatékony, önálló tanulás: vizuális és verbális emlékezet, szabályalkotás, következtetések; a példakeresés képessége.	Tk: 107-111.o.	
86.	Tanév végi ismétlés	Hiányos szövegek kiegészítése a megfelelő szófajú szavakkal, szóalakokkal. Szókapcsolatok, mondatok, szövegek szerkesztése a tanult szófajok nyelvtani és helyesírási ismereteinek alkalmazásával. A szófajok rendszerező áttekintése.	<i>Anyanyelvi kommunikáció</i> - Szó- és írásbeli nyelvhasználat, stílus, helyesírás - Szövegértés, mondataalkotás <i>Szociális és állampolgári kompetencia</i> - Együttműködési képesség, egymástól tanulás, tolerancia	Mf. 102-111. o.	
87.	Tanév végi felmérés	A 3. osztályban tanultak alkalmazása.	- Önálló feladat-, problémamegoldó és önellenőrző képesség.	IV. sz. felmérőlap	

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Fejlesztendő kompetenciák, (készségek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok (projekt, gyűjtőmunka, témahét stb.)
				Az ige	
88.	Javítás	Egyéni- és típushibák. A hiányok pótlása, javítások a feladatok megoldásával.	- Önellenőrző, hibafelismerő, hibajavító képesség, önismeret		
89-90.	Tanév végi játékos gyakorlás	Nyelvtani rejtvények, szójátékok, totó, kakukktojás vagy egyéb játékos feladatok megoldása csoportmunkában.	- Együttműködési képesség, egymástól tanulás, tolerancia - Kreatív anyanyelvi gondolkodás, nyelvhasználat		Játékos anyanyelvi „Ki, mit tud?”